

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΑΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

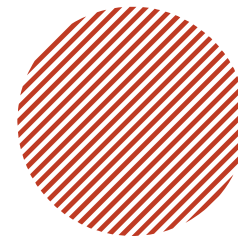
*Το «μωσαϊκό» των επιλογών
του οφειλέτη*

Εισηγητές:
Γιώργος Ψαράκης
Γιώργος Κεφαλάς

Διάγραμμα εισήγησης

Τίτλος	Αριθμός διαφάνειας
Εισαγωγή – Υποθέσεις εργασίας	3
Κώδικας Δεοντολογίας Τραπεζών	11
Εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών ν. 4738/2020 (ά. 5-30)	16
Εξυγίανση (ά. 31-64)	39
Πτώχευση και διαδικασία πτωχεύσεων μικρού αντικειμένου (ά. 75 επ.)	59
Απαντημένες Ερωτήσεις	72
Βιβλιογραφία	107

Εισαγωγή – Υποθέσεις εργασίας

	Εξωδικαστικός μηχανισμός	Εξυγίανση	Πτώχευση και απαλλαγή	ΚΔΤ
Υπαγόμενα πρόσωπα	ΦΠ/ΝΠ	ΦΠ/ΝΠ με επιχειρηματική δραστηριότητα	ΦΠ/ΝΠ	ΦΠ/ΝΠ με κύκλο εργασιών <1 εκ. κατά μέσο όρο την τελευταία 3ετία
Ρευστοποίηση περιουσίας	ΟΧΙ	Ανάλογα με τους όρους της ρύθμισης	ΝΑΙ	Ανάλογα με τους όρους της ρύθμισης
Μεσολάβηση δικαστηρίου	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Τρόπος ρύθμισης	Μηνιαίες δόσεις με καθορισμένη από τον νόμο διάρκεια και επιτόκια (δυνατότητα προκαταβολής σε περίπτωση πλειστηριασμού)	Ελεύθερα κατά τη συμφωνία εφόσον δεν θίγονται αρχές ισότιμης μεταχείρισης και μη χειροτέρευσης θέσης πιστωτών	Ρευστοποίηση συνόλου περιουσίας και εισφορά κατά περίπτωση μέρους του εισοδήματος	Ελεύθερα κατά τη συμφωνία των μερών
Δυνατότητα συμμετοχής περισσότερων πιστωτών	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Δέσμευση συνοφειλετών	Υποχρεωτικά ως προς Δημόσιο/ΦΚΑ και εφόσον συνυπογράφουν ως προς χρηματοδοτικούς φορείς	Μόνο με τη συναίνεση του αντίστοιχου πιστωτή	ΟΧΙ	Μόνον εφόσον συνυπογράψουν
Διαγραφή βασικής οφειλής	Έως 75% για Δημόσιο και έως 80% για χρηματοδοτικούς φορείς και με εξαίρεση για παρακρατούμενους – επιρριπτόμενους φόρους και εισφορές	Ελεύθερα εφόσον δεν θίγονται αρχές ισότιμης μεταχείρισης και μη χειροτέρευσης θέσης πιστωτών.	Ο οφειλέτης απαλλάσσεται από το σύνολο των οφειλών που είχαν γεννηθεί μέχρι την κατάθεση της αίτησης πτώχευσης	Κατά τις προβλέψεις της συμφωνίας
Αναγκαίες Πλειοψηφίες	60% συνόλου απαιτήσεων χρηματοδοτικών φορέων/40% με ειδικό προνόμιο (ά. 5 και 6)	50% απαιτήσεων με ειδικό προνόμιο/50% λοιπών απαιτήσεων (άλλως 60% του συνόλου και 50% με ειδικό προνόμιο) (ά. 34 και 54)	-	-
Πιστωτές που αφορά	Χρηματοδοτικοί Φορείς, Δημόσιο, ΦΚΑ	Χρηματοδοτικοί Φορείς, Δημόσιο, ΦΚΑ, Ιδιώτες	Χρηματοδοτικοί Φορείς, Δημόσιο, ΦΚΑ, Ιδιώτες	Χρηματοδοτικοί Φορείς
Δυνατότητα κρατικής στήριξης	ΝΑΙ (ά. 28 ν. 4738/2020)	ΟΧΙ	ΝΑΙ (ενδιάμεσο πρόγραμμα και στεγαστικό επίδομα ά. 223 ν. 4738/2020)	ΟΧΙ

1. **Φυσικό πρόσωπο** ενέχεται με υψηλές οφειλές σε Τράπεζες, προμηθευτές, Δημόσιο και ΕΦΚΑ. Διατηρεί μια μικρή ατομική επιχείρηση αλλά **δεν έχει στην κυριότητά του κάποιο περιουσιακό στοιχείο** (ή διατηρεί την κύρια κατοικία του αξίας με βάση τιμές ΕΝ.Φ.Ι.Α μικρότερη των 350.000 ευρώ, που ωστόσο είναι βεβαρυμμένη με προσημείωση υποθήκης και οι οφειλές ξεπερνούν κατά πολύ την εμπορική της αξία).

Η λύση που αρμόζει περισσότερο στην περίπτωση αυτή είναι η **υποβολή αίτησης πτώχευσης (με την απλοποιημένη διαδικασία για τις «πτωχεύσεις μικρού αντικειμένου»)** σε συνδυασμό με το θεσμό της παροχής «δεύτερης ευκαιρίας» (απαλλαγή του οφειλέτη από τα χρέη του). Εφόσον το πρόσωπο δεν έχει περιουσία στο όνομά του ή το μοναδικό του περιουσιακό στοιχείο είναι βεβαρυμμένο, **δεν διορίζεται σύνδικος και το δικαστήριο διατάσσει την καταχώριση του ονόματός του στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας (ΗΜΦ)**. Με την πάροδο Ζετίας από την εν λόγω καταχώριση, απαλλάσσεται πλήρως από τα χρέη του (εκτός εάν εντός της παραπάνω προθεσμίας υποβληθεί προσφυγή οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον κατά της απαλλαγής του). Εξάλλου, ο εξοπλισμός της ατομικής επιχείρησης θα είναι συνήθως ακατάσχετος. Εφόσον υπάρχει ένα ακίνητο βεβαρυμμένο στην περιουσία του, το τελευταίο θα ρευστοποιηθεί προς όφελος των πιστωτών του με βάση τους κανόνες της ατομικής αναγκαστικής εκτέλεσης του ΚΠολΔ (εκτός κι αν κριθεί «ευάλωτος οφειλέτης» και επιλέξει τη μεταβίβαση της κύριας κατοικίας του στον φορέα απόκτησης και τη μίσθωσή της από τον τελευταίο και μέχρι τη σύσταση του Φορέα, την ένταξή του στο ενδιάμεσο πρόγραμμα).

2. **Φυσικό πρόσωπο** διατηρεί στην κυριότητά του **μεγάλη ακίνητη περιουσία, η αξία της οποίας υπερβαίνει το σύνολο των οφειλών του. Δεν έχει τη ρευστότητα να εξοφλήσει τις οφειλές του προς Δημόσιο, Τράπεζες και Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΦΚΑ) κατά τον χρόνο που αυτές καθίστανται ληξιπρόθεσμες.**

Στο παραπάνω παράδειγμα θα ταίριαζε καλύτερα η λύση της **υποβολής αίτησης στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών του ν. 4738/2020**. Τούτο διότι θα εκτιμηθούν οι αξίες των ακινήτων και η εισοδηματική κατάσταση του οφειλέτη, ούτως ώστε να μπορούν οι οφειλές του να ρυθμιστούν αναλόγως, με δυνατότητα αποπληρωμής σε μέχρι 240 δόσεις για τις οφειλές σε Δημόσιο και Ασφαλιστικά Ταμεία και μέχρι 420 για τους χρηματοδοτικούς φορείς. Δεν μπορεί να λάβει χώρα διαγραφή βασικής οφειλής ασφαλιστικών εισφορών και παρακρατούμενων/επιρριπτόμενων φόρων (ΦΠΑ, ΦΜΥ κοκ). Λοιποί φόροι και ασφαλιστικές οφειλές μπορούν να διαγραφούν μέχρι και 75%. Προσαυξήσεις διαγράφονται έως 85% και πρόστιμα έως 95% (ενώ αυτοτελή πρόστιμα έως 75%). Το Δημόσιο και οι Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης οφείλουν να προτείνουν, ο καθένας ξεχωριστά, τη σύναψη διμερών συμβάσεων αναδιάρθρωσης οφειλών. Η αποπληρωμή γίνεται σε μηνιαίες τοκοχρεωλυτικές δόσεις με σταθερό επιτόκιο 3% και μπορεί σε δεύτερο χρόνο να λάβει χώρα και προεξόφληση δόσεων με αφαίρεση των υπολογισθέντων τόκων. Μπορεί να υποβληθεί αίτηση για ρύθμιση και ήδη ρυθμισμένων οφειλών με βάση παλαιότερους νόμους. Ρυθμίζονται οφειλές που κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης είναι ήδη βεβαιωμένες (βασικές οφειλές συμπεριλαμβανομένων προσαυξήσεων, τόκων, προστίμων).

3. Φυσικό πρόσωπο είναι μοναδικός μέτοχος και Διευθύνων Σύμβουλος σε Α.Ε. που οφείλει υψηλά ποσά σε Δημόσιο και χρηματοδοτικούς φορείς. Ο ίδιος στερείται προσωπικής περιουσίας. Η αξία των παγίων της εταιρείας είναι, σε σύγκριση με το ύψος των χρεών της, αρκετά μικρή και η επιχείρηση είναι εντάσεως εργασίας.

Στην περίπτωση αυτή θα μπορούσε να συζητηθεί το ενδεχόμενο υποβολής αίτησης πτώχευσης εκ μέρους της εταιρείας, με παράλληλη απαλλαγή του εκπροσώπου από τα χρέη που βαραίνουν τον ίδιο προσωπικά λόγω εκπροσώπησης της εταιρείας (ά. 195 ν. 4738/2020). Βάσει της εν λόγω ρύθμισης, απαλλάσσεται ο εκάστοτε εκπρόσωπος από κάθε αλληλέγγυα ευθύνη του για οφειλές έναντι Δημοσίου και ΦΚΑ της Α.Ε. που προέκυψαν 3-5 χρόνια πριν από την κήρυξη της πτώχευσης (εκτός και εάν υποβληθεί προσφυγή οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον κατά της απαλλαγής του). Αντίστοιχα, εφόσον υπάρχουν και χρέη λόγω εγγυήσεων (για δάνεια λ.χ. σε χρηματοδοτικούς φορείς), τα οποία δεν διαγράφονται λόγω πτώχευσης της εταιρείας-πρωτοφειλέτιδας (βάσει άρθρου 195 ν. 4738/2020), θα μπορούσε να συζητηθεί το ενδεχόμενο υποβολής και ατομικής αίτησης πτώχευσης. Στην περίπτωση αυτή ο διευθύνων σύμβουλος, μετά την παρέλευση του προβλεπόμενου χρονικού διαστήματος, απαλλάσσεται από όλα τα χρέη που υφίστανται κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης πτώχευσης. Μάλιστα στην περίπτωση αυτή πιθανόν να μην πρέπει να εξεταστεί καν το ενδεχόμενο υποβολής αίτησης πτώχευσης για λογαριασμό του νομικού προσώπου και να αρκεστούμε στην πτώχευση του φυσικού προσώπου, στο οποίο θα δοθεί η «δεύτερη ευκαιρία» και θα μπορεί να δραστηριοποιηθεί κατόπιν εμπορικά εκ νέου.

4. Ανώνυμη Εταιρεία με περιουσία σημαντικής αξίας σε σχέση με το παθητικό της, διατηρεί οφειλές μόνο σε ένα πιστωτικό ίδρυμα.

Πλέον και σε αυτή την περίπτωση μπορεί να λειτουργήσει ο **εξωδικαστικός μηχανισμός, μετά και τις αλλαγές του ν. 5024/2023**. Παράλληλα μπορεί να γίνει **χρήση και του Κώδικα Δεοντολογίας μέσω της νέας ηλεκτρονικής πλατφόρμας**, με περιορισμό όμως σε επιχειρήσεις των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών κατά τα τελευταία τρία φορολογικά έτη δεν υπερέβη κατά μέσο όρο το ποσό του ενός εκατομμυρίου ευρώ (€ 1.000.000). Ως προς τα δύο πλαίσια, ο μεν εξωδικαστικός μηχανισμός παρέχει μια περίοδο αναστολής, μεταξύ άλλων, πράξεων εκτέλεσης (ιδιαίτερα σημαντική παράμετρος), ο δε Κώδικας Δεοντολογίας, ωστόσο, αφενός μπορεί να διαμορφώσει περισσότερο παραμετροποιημένες λύσεις, αφετέρου δίνει το δικαίωμα στον οφειλέτη να διατυπώσει αντιπρόταση επί της πρότασης του δανειστή (πρακτικά δηλαδή να έχουμε ένα πληρέστερο ιστορικό πρότασης, αντιπρότασης, τελικής πρότασης, ώστε να μπορεί και να ελεγχθεί και η νομιμότητα των ενεργειών του δανειστή).

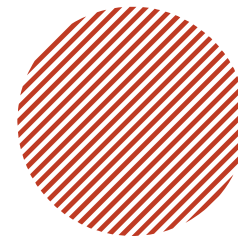
5. Φυσικό πρόσωπο είναι βασικός μέτοχος και νόμιμος εκπρόσωπος Α.Ε. η οποία και διατηρεί υψηλές οφειλές σε τράπεζες, ΦΚΑ και Δημόσιο. Η αξία της περιουσίας της Α.Ε. είναι σημαντική αλλά χαμηλότερη από τις οφειλές της.

Η ενδεδειγμένη λύση για το φυσικό πρόσωπο και την Α.Ε. είναι αυτή του **εξωδικαστικού μηχανισμού ή της εξυγίανσης**. Η επιλογή του καταλληλότερου θεσμικού πλαισίου εκ των δύο, θα εξαρτηθεί, μεταξύ άλλων, και από το ύψος των οφειλών προς το Δημόσιο/ΦΚΑ σε σχέση με αυτό προς τους χρηματοδοτικούς φορείς (π.χ. στο πλαίσιο του εξωδικαστικού μηχανισμού δεν μπορεί να διαγραφεί βασική οφειλή ΦΠΑ, ΦΜΥ, ασφαλιστικών εισφορών ενώ στη διαδικασία της εξυγίανσης τούτο είναι εφικτό· στη διαδικασία της εξυγίανσης μπορεί να συμφωνηθεί όρος περί διαγραφής οφειλών που θα προκύψουν από μελλοντικούς φορολογικούς ελέγχους και περί διαγραφής αφανών πιστώσεων ενώ τούτο δεν προβλέπεται στο πλαίσιο του εξωδικαστικού μηχανισμού· στο πλαίσιο του εξωδικαστικού μηχανισμού η τεκμαιρόμενη συναίνεση του Δημοσίου/ΦΚΑ παρέχεται, μεταξύ άλλων, υπό την προϋπόθεση ότι οι οφειλές είναι κάτω του 1,5 εκατομμυρίου, ενώ στην εξυγίανση το όριο αυτό αυξάνεται στα 15 εκατομμύρια ευρώ για Δημόσιο και ΕΦΚΑ χωριστά). **Η διαδικασία της εξυγίανσης προσφέρεται για μεγαλύτερες επιχειρήσεις με ανάγκες προσαρμοσμένης διευθέτησης, ενώ ο εξωδικαστικός μηχανισμός παρέχει λύσεις πιο οριζόντιες με μόνη δυνατότητα τη δοσοποίηση της οφειλής σε μηνιαίες καταβολές** (π.χ. στον εξωδικαστικό μηχανισμό δεν προβλέπονται προκαταβολές -μόλις πρόσφατα προβλέφθηκε η προκαταβολή 10% επί του κεφαλαίου το οποίο εισπράττεται από τον “leader” πιστωτή σε περίπτωση επικειμένων πλειστηριασμών- ενδιάμεσες καταβολές, ενδιάμεσες μεταβιβάσεις περιουσιακών στοιχείων για εξόφληση οφειλών κοκ.).

6. Φυσικό πρόσωπο κατέχει την ιδιότητα του **εκπροσώπου Α.Ε.** που έχει λυθεί εδώ και αρκετά χρόνια, βρίσκεται σε εκκαθάριση και διατηρεί υψηλές οφειλές σε Δημόσιο και ΦΚΑ που **ανάγονται σε χρήσεις πέραν της 5ετίας. Είναι κύριος ακίνητης περιουσίας υψηλής εμπορικής αξίας.**

Η υποβολή αίτησης πτώχευσης εκ μέρους της Α.Ε. με χρήση της δυνατότητας απαλλαγής του εκπροσώπου της, δεν είναι η κατάλληλη εναλλακτική στην περίπτωση αυτή, καθώς τα χρέη ανάγονται σε χρήσεις πέραν της 5ετίας από την επιδιωκόμενη πτώχευση. Βάσει, όμως, του ά. 7 παρ. 3 γ' ν. 4738/2020, οφειλές προς το Δημόσιο που έχουν βεβαιωθεί σε βάρος νομικού προσώπου που έχει λυθεί και είναι σε εκκαθάριση, δύνανται να ρυθμιστούν με αίτηση του νομίμου εκπροσώπου του, που είναι και αλληλέγγυα υπεύθυνος για την καταβολή τους. Άρα δεν απαιτείται το νομικό πρόσωπο να αναβιώσει ούτως ώστε να υποβάλει το ίδιο την αίτηση. Επομένως, η κατάλληλη επιλογή είναι η υποβολή αίτησης ρύθμισης από τον νόμιμο εκπρόσωπο στο πλαίσιο του εξωδικαστικού μηχανισμού. Σε περίπτωση που είναι περισσότεροι οι αλληλεγγύως υπεύθυνοι κατά το χρόνο που γεννήθηκαν τα χρέη, την αίτηση δύναται να υποβάλει οιοσδήποτε εξ αυτών και σε περίπτωση έκπτωσής του, όποιος άλλος συνυπεύθυνος επιθυμεί (πέραν αυτού που ήδη έχει εκπέσει).

Βλ. Ά. 4 παρ. 2 Κ.Υ.Α. 13131 ΕΞ 2024: «Κατά παρέκκλιση του κανόνα της περ. α' 2. του άρθρου 22 του ν. 4738/2020 (Α' 207), μετά την απώλεια της ρύθμισης του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, επιτρέπεται νέα ρύθμιση των ίδιων οφειλών συνυπευθυνότητας, εφόσον η αίτηση υποβάλλεται από άλλο συνυπεύθυνο πρόσωπο που δεν εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του Κεφαλαίου Α' του Δεύτερου Μέρους του ν. 4738/2020».

Κώδικας Δεοντολογίας Τραπεζών (ΚΔΤ)

Βασικά σημεία ΚΔΤ

- ✓ Μέσω του Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών μπορεί να επιτευχθεί ρύθμιση με τον χρηματοδοτικό φορέα σε διμερές επίπεδο.
- Πλέον, μετά την έκδοση της υπ' αριθμ. 145947 ΕΞ 2023 υπουργικής απόφασης, η διαδικασία μπορεί να γίνεται ηλεκτρονικά μέσω της οικείας ηλεκτρονικής πλατφόρμας.
- Με τη διαδικασία αυτή καταστρώνεται συγκεκριμένο πλαίσιο προτάσεων και αντιπροτάσεων μεταξύ οφειλέτη και χρηματοδοτικού φορέα, προς εξεύρεση κατάλληλης και βιώσιμης λύσης ρύθμισης ή, εφόσον αυτό δεν κατέστη εφικτό, οριστικής διευθέτησης των οφειλών.
- Η διαδικασία μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας ακολουθεί τα εξής στάδια:

Βήμα 1

- Δημιουργία αίτησης στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΚΔΤ.

Βήμα 2

- Παροχή συναίνεσης στην άρση του τραπεζικού και φορολογικού απορρήτου και ενημέρωση του οφειλέτη σχετικά με το ενδεχόμενο άντλησης δεδομένων οικονομικού χαρακτήρα από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.

Βήμα 3

- Δημιουργία νέας αίτησης και απόδοσης μοναδικού αριθμού ταυτοποίησης.

Βήμα 4

- Άντληση οικονομικών και περιουσιακών στοιχείων από τα συστήματα της Α.Α.Δ.Ε..

Βήμα 5

- Μετάβαση αίτησης στο στάδιο «Ανασκόπηση αίτησης από Χρηματοπιστωτικό Ίδρυμα». Στο στάδιο αυτό η τράπεζα έχει προθεσμία 2 ημερών για να αποφανθεί εάν θα εφαρμόσει εν προκειμένω τη Διαδικασία Επίλυσης Καθυστερήσεων (ΔΕΚ) του ΚΔΤ ή αν θα ολοκληρώσει την αίτηση χωρίς αποστολή των οικονομικών στοιχείων του οφειλέτη.

Βήμα 6

- Μετάβαση αίτησης στο στάδιο «Συλλογή δεδομένων από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα». Συλλέγονται δεδομένα για τυχόν οφειλές προς άλλες τράπεζες, καταθέσεις του οφειλέτη, μετοχές/τίτλους κλπ.. Η διάρκεια του σταδίου αυτού είναι 3 εργάσιμες ημέρες.

Βήμα 7

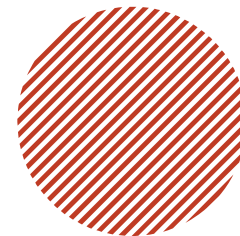
- Οριστικοποίηση αίτησης.

Βασικά σημεία ΚΔΤ [2]

- Εντός 2 μηνών από την υποβολή της αίτησης, ο χρηματοδοτικός φορέας αποστέλλει μέσω της Πλατφόρμας την αρχική πρότασή του προς τον αιτούντα για τη ρύθμιση των οφειλών του, τηρώντας το ελάχιστο περιεχόμενο του «Τυποποιημένου Εγγράφου Πρότασης Λύσεων Ρύθμισης ή Οριστικής Διευθέτησης».
 - Ο αιτών έχει προθεσμία 15 εργάσιμων ημερών να αξιολογήσει τις εναλλακτικές προτάσεις που έχει υποβάλει ο χρηματοδοτικός φορέας στο πλαίσιο της αρχικής πρότασης.
 - Έχει τη δυνατότητα να αποδεχτεί κάποια από αυτές, να τις απορρίψει ή να υποβάλει αντιπρόταση.
 - Ο χρηματοδοτικός φορέας στη συνέχεια οφείλει να αξιολογήσει την αντιπρόταση του οφειλέτη εντός ενός μήνα και α. είτε να συναινέσει με την αντιπρόταση β. είτε να απαντήσει ότι την απορρίπτει και ότι παραμένει ενεργός η αρχική του πρόταση, με βασική σχετική τεκμηρίωση γ. είτε να υποβάλει νέα πρόταση, η οποία είναι η τελική.
-

Βασικά σημεία ΚΔΤ [3]

- Η νομολογία έχει κρίνει ότι η παραβίαση των διατάξεων του ΚΔΤ μπορεί να οδηγήσει σε ακυρότητα της καταγγελίας της σύμβασης ή της πράξης εκτέλεσης στο πλαίσιο εξέτασης της καταχρηστικής συμπεριφοράς της τράπεζας.
 - Βλ. λ.χ. από την πρόσφατη νομολογία **ΕφΑιγαίου 2/2022**, με την οποία κρίθηκε καταχρηστική η επίσπευση αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος Α.Ε. που εκμεταλλευόταν ξενοδοχειακή επιχείρηση επειδή, μεταξύ άλλων, δεν τήρησε τη Διαδικασία Επίλυσης Καθυστερήσεων του ΚΔΤ.
 - Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η **ΜΠρΑΘ 246/2018**, η οποία έκρινε ότι στο πλαίσιο της Διαδικασίας Επίλυσης Καθυστερήσεων δεν αρκεί η υποβολή προσηματικών προτάσεων από τον χρηματοδοτικό φορέα και έκρινε άκυρη την πράξη εκτέλεσης που επισπευδόταν από εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης.
-

***Εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης
οφειλών ν. 4738/2020
(ά. 5-30)***

Βασικά σημεία εξωδικαστικού μηχανισμού

- Ρυθμίζονται **αποκλειστικά** οφειλές προς χρηματοδοτικούς φορείς, το Δημόσιο και Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΦΚΑ).
 - Οι χρηματοδοτικοί φορείς έχουν διακριτική ευχέρεια ως προς την υποβολή *(εξαίρεση ως προς τους ευάλωτους οφειλέτες που έχουν εκδώσει και τη σχετική βεβαίωση)* και το περιεχόμενο της πρότασης ρύθμισης οφειλών.
 - Αίτηση μπορεί να υποβάλει **κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο** (εφόσον ασκεί οικονομική δραστηριότητα). **Πλέον μπορούν να υποβάλουν αίτηση και αλληλεγγύως ευθυνόμενα πρόσωπα ΝΠ που έχει λυθεί ή τεθεί σε εκκαθάριση ή έχει παύσει να υφίσταται (βλ. ά. 7 παρ. 3 περ. γ. εδ. β' επ. και ΥΑ 13131 ΕΞ 2024).**
 - Ο οφειλέτης με την αίτησή του μπορεί **να ζητήσει να εξαιρεθεί ενήμερη/ρυθμισμένη οφειλή** προς χρηματοδοτικό φορέα και να ρυθμιστούν οι υπόλοιπες (ά. 9 παρ. 2).
 - Η πρόταση ρύθμισης οφειλών προκύπτει **αυτοματοποιημένα από το υπολογιστικό εργαλείο του ά. 71 παρ. 2 και 2^Α (αντιπρόταση πιστωτών)** του ν. 4738/2020.
-

Βασικά σημεία εξωδικαστικού μηχανισμού [2]

- Τα ποσά αποπληρωμής προς κάθε πιστωτή προκύπτουν βάσει της ικανότητας αποπληρωμής του οφειλέτη, που καθορίζεται ως η μέγιστη τιμή ανάμεσα: α) στην ικανότητα αποπληρωμής βάσει φορολογικών στοιχείων, β) στην ικανότητα αποπληρωμής βάσει δήλωσης του οφειλέτη και γ) στο ποσό ανάκτησης σε σενάριο βίαιης ρευστοποίησης (βλ. ά. 8^Α παρ. 1 ΚΥΑ 67360 ΕΞ 2021) → **Ο οφειλέτης θα κληθεί να αποπληρώσει τουλάχιστον την αξία της περιουσίας του.**
- Στο δεύτερο υπολογιστικό εργαλείο της παρ. 2^Α του ά. 71 του ν. 4738/2020, **συναξιολογείται η ικανότητα συνεισφοράς στην αποπληρωμή των συνοφειλετών**, καθώς και η αξία ρευστοποίησης των περιουσιακών τους στοιχείων.
- Η ρύθμιση εξυπηρετείται με μηνιαίες δόσεις, ο αριθμός και το ύψος των οποίων εξαρτάται από την ικανότητα αποπληρωμής του οφειλέτη. **Κατ' εξαίρεση υπάρχει δυνατότητα να περιλαμβάνει προκαταβολή 10% επί του κεφαλαίου της ρύθμισης σε περίπτωση που έχει κοινοποιηθεί σε οφειλέτη (που δεν είναι ευάλωτος) πρόγραμμα πλειστηριασμού (ά. 71 παρ. 1^Α ν. 4738/2020 και ΥΑ 13243 ΕΞ 2024).**

Βασικά σημεία εξωδικαστικού μηχανισμού [3]

- Σε περίπτωση αίτησης ευάλωτου οφειλέτη, τεκμαίρεται η συναίνεση του συνόλου των πιστωτών επί της αντιπρότασης πιστωτών του **ά. 71 παρ. 2^Α του ν. 4738/2020**. Ανακοπή μπορεί να ασκηθεί από πιστωτή ενώπιον του Ειρηνοδικείου εντός 20 ημερών από την εξαγωγή της πρότασης μόνο σε περίπτωση ανακρίβειας των στοιχείων ή παραβίασης της αρχής της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών.
- Σε περίπτωση απόρριψης της πρότασης του υπολογιστικού εργαλείου, **υπάρχει υποχρέωση αιτιολόγησης της μη συναίνεσης του πιστωτή**.
- Αν η πολυμερής διαδικασία αποβεί άκαρπη, η αίτηση περιέρχεται στη **διμερή διαδικασία ρύθμισης με Δημόσιο και ΦΚΑ** (ά. 2 ΥΑ 66468 ΕΞ 2021), η οποία πρέπει να ολοκληρωθεί εντός 60 ημερών (ά. 5 της ως άνω ΥΑ).
- Οι έννομες συνέπειες της ρύθμισης έναντι του Δημοσίου και των ΦΚΑ ισχύουν και ως προς τυχόν τρίτα πρόσωπα που έχουν εκ του νόμου εις ολόκληρον ευθύνη.

Αιτιολογίες απόρριψης πρότασης ρύθμισης από τους χρηματοδοτικούς φορείς, στο πλαίσιο του Ν.4738/2020. αρ. 5-30

1. Επαρκής οικονομική δυνατότητα ή/και περιουσία για την εξόφληση των οφειλών.

2. Ανεπαρκής οικονομική δυνατότητα ενεχομένων/αντικειμενική αδυναμία εξυπηρέτησης της αιτούμενης ρύθμισης.

3. Μη συμμετοχή όλων των ενεχομένων (συνοφειλετών ή/και εγγυητών).

4. Αίτημα οφειλέτη για ρύθμιση μόνο με φορείς του Δημοσίου.

5. Αθέτηση ρυθμίσεων που είχαν συμφωνηθεί στο παρελθόν.

6. Ιστορικό αντισυναλλακτικής συμπεριφοράς.

7. Επίκειται πλειστηριασμός εντός των επομένων τριών μηνών.

8. Πρόσφατη εξυηρετούμενη ρύθμιση με τον πιστωτικό φορέα που εποπτικά (ταξινόμηση δανείου) δεν επιτρέπει επαναρρύθμιση .

9. Ενήμερη οφειλή ή ρυθμισμένη και ενήμερη οφειλή για την οποία δεν υφίσταται ανάγκη ρύθμισης.

10. Πρόσφατη ρύθμιση με πισωτή, στον οποίο έχουν παρασχεθεί εξασφαλίσεις με αποτέλεσμα τη μη ισότιμη μεταχείριση των πισωτών.

11. Υφιστάμενη ενεργή πίστωση.

12. Συγχρηματοδότηση με φορέα ή χρηματοδότηση με την εγγύηση φορέα, ο οποίος δεν έχει εγκρίνει τη ρύθμιση.

13. Ο εξωδικαστικός μηχανισμός του Ν.4738/2020 δεν αποτελεί το πρόσφορο μέσο ρύθμισης της οφειλής, λόγω του ύψους ή/και της φύσης αυτής.

14. Εκτός πεδίου εφαρμογής του νόμου.

15. Άλλο

Δυνατότητες διαγραφής στο πλαίσιο του εξωδικαστικού μηχανισμού

- Ως προς την ειδικότερη διαμόρφωση της ρύθμισης και συγκεκριμένα ως προς τα περιθώρια διαγραφών, τη διάρκεια και το επιτόκιο της ρύθμισης, ισχύουν ανά είδος οφειλής τα ακόλουθα:

Είδος οφειλής	Μέγιστο ποσοστό διαγραφής
Βασική οφειλή από παρακρατούμενους, επιρριπτόμενους φόρους και εισφορές	Δεν επιτρέπεται διαγραφή
Βασική οφειλή από λοιπές φορολογίες	75%
Προσαυξήσεις	85%
Πρόστιμα	95%
Αυτοτελή πρόστιμα	75%
Τόκοι υπερημερίας (προς χρηματοδοτικούς φορείς)	100%
Κεφάλαιο/τόκοι προς χρηματοδοτικούς φορείς	80%

**Τα ως άνω ποσοστά διαγραφής θα ισχύσουν μόνον στο μέτρο που δεν καλύπτονται από την ικανότητα αποπληρωμής του οφειλέτη.*

Διαμόρφωση ρύθμισης στο πλαίσιο του εξωδικαστικού μηχανισμού

Είδος οφειλής	Μέγιστη διάρκεια	Επιτόκιο
Οφειλές έναντι Δημοσίου/ΦΚΑ για ΦΠ ή ΝΠ	Έως 240 δόσεις	Σταθερό 3%
Οφειλές έναντι χρηματοδοτικών φορέων εξασφαλισμένες ΦΠ	Έως 420 δόσεις	Σταθερό 3% +εισφορά ν. 128/75 για τα 3 πρώτα έτη και στη συνέχεια Eur3m+2,5%+εισφορά ν. 128/75
Οφειλές έναντι χρηματοδοτικών φορέων εξασφαλισμένες ΝΠ	Έως 240 δόσεις	Σταθερό 3% +εισφορά ν. 128/75 για τα 3 πρώτα έτη και στη συνέχεια Eur3m+2,5%+εισφορά ν. 128/75
Οφειλές έναντι χρηματοδοτικών φορέων ανεξασφάλιστες ΦΠ	Έως 240 δόσεις	Σταθερό 4% +εισφορά ν. 128/75 για τα 3 πρώτα έτη και στη συνέχεια Eur3m+3%+εισφορά ν. 128/75
Οφειλές έναντι χρηματοδοτικών φορέων ανεξασφάλιστες ΝΠ	Έως 180 δόσεις	Σταθερό 4% +εισφορά ν. 128/75 για τα 3 πρώτα έτη και στη συνέχεια Eur3m+3%+εισφορά ν. 128/75

**Τα επιτόκια ως προς τους χρηματοδοτικούς φορείς ορίζονται στο παράρτημα της ΚΥΑ 13243 ΕΞ 2024, ενώ το επιτόκιο έναντι των δημόσιων φορέων ορίστηκε στο 3% με την ΚΥΑ 40953 ΕΞ 2023.*

Αναστολή μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης

Το ά. 18 του ν. 4738/2020 ορίζει ότι: «Από την οριστική υποβολή της αίτησης και μέχρι την με οποιονδήποτε τρόπο περάτωση της διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 16, αναστέλλονται η λήψη αναγκαστικών μέτρων και η συνέχιση της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης επί απαιτήσεων, κινητών και ακινήτων κατά του οφειλέτη, καθώς και η ποινική δίωξη για τα αδικήματα του άρθρου 25 του ν. 1882/1990 και του άρθρου 1 του α.ν. 86/1967 αναφορικά με τις οφειλές των οποίων ζητείται η ρύθμιση. Εάν συντρέξει περίπτωση αναστολής της προθεσμίας για το χρονικό διάστημα από 1 έως 31 Αυγούστου, σύμφωνα με το άρθρο 16, το χρονικό διάστημα από 1 έως 31 Αυγούστου δεν συνυπολογίζεται στην αναστολή. Κατά το χρονικό διάστημα της αναστολής της ποινικής δίωξης αναστέλλεται η παραγραφή του αδικήματος, χωρίς να ισχύει ο χρονικός περιορισμός της παρ. 2 του άρθρου 113 του Ποινικού Κώδικα. Η αναστολή της παρούσας **δεν καταλαμβάνει την διενέργεια πλειστηριασμού, ο οποίος έχει προγραμματισθεί εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία οριστικής υποβολής της αίτησης από τον οφειλέτη**, καθώς και οποιαδήποτε **διαδικαστική ενέργεια προπαρασκευαστική της διενέργειας πλειστηριασμού από ενέγγυο πιστωτή (περιλαμβανομένης και της κατάσχεσης)**. Η αναστολή παύει με την τυχόν κοινοποίηση προς τον οφειλέτη της απόφασης μη υποβολής πρότασης συμφωνίας αναδιάρθρωσης ή με την καθ' οιονδήποτε τρόπον απόρριψη της αίτησης».

Αναστολή μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης [2]

- Συνεπώς, από την αναστολή δεν καταλαμβάνονται:
 1. πλειστηριασμός που έχει ορισθεί εντός τριών μηνών από την οριστική υποβολή της αίτησης,
 2. προπαρασκευαστικές ενέργειες της διενέργειας του πλειστηριασμού από ενέγγυο πιστωτή.

 - Ωστόσο, η διάταξη του άρθρου 18 πρέπει να διαβαστεί σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 16 παρ. 1 που ορίζει ότι: *«Αν δεν υπογραφεί η σύμβαση αναδιάρθρωσης οφειλών εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία οριστικής υποβολής της αίτησης, η διαδικασία θεωρείται περατωθείσα ως άκαρπη».*

 - Τίθεται, συνεπώς, το ερώτημα τι συμβαίνει στην περίπτωση που έχει παρέλθει το δίμηνο και δεν έχει ακόμη υποβληθεί η πρόταση ρύθμισης από τους χρηματοδοτικούς φορείς.
-

Αναστολή μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης [3]

✓ Νομολογία:

➤ **ΜΠρΑθ 4203/2023 (ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ):**

- Προβλήθηκε ως λόγος ανακοπής προς ακύρωση διαταγής πληρωμής ότι είχαν υποβληθεί οριστικές αιτήσεις εξωδικαστικού μηχανισμού και η επεξεργασία τους δεν είχε ολοκληρωθεί αλλά εκκρεμούσε η αξιολόγηση.

- Υποβλήθηκε αίτηση αναστολής του ά. 938 ΚΠολΔ. Με την απόφαση πιθανολογήθηκε ότι θα γίνει δεκτός ο ως άνω λόγος ανακοπής.

«Εξάλλου από τις ως άνω αιτήσεις πιθανολογείται ότι οι αιτούντες είναι επιλέξιμοι, ήτοι μπορούν να υπαχθούν στην εξωδικαστική ρύθμιση των οφειλών σύμφωνα με τους όρους του ν. 4738/2020, ενώ το αν θα επιτευχθεί εν τέλει η υπογραφή σύμβασης αναδιάρθρωσης εξαρτάται από τις εκατέρωθεν προτάσεις τόσο των αιτούντων, όσο και των πιστωτών. Η καθ' ης η αίτηση επικαλείται ότι οι αιτήσεις έχουν απορριφθεί από την ίδια, χωρίς όμως να πιθανολογείται ολοκλήρωση της διαδικασίας από την ηλεκτρονική πλατφόρμα, όπως προεξετέθη, στο παρόν στάδιο. Ισχυρίζεται επίσης ότι η αιτούμενη αναστολή δεν καταλαμβάνει την επιταγή προς πληρωμή, κατ' άρθρο 18 εδ. 4 Ν 4738/2020, καθόσον προβλέπεται ρητή εξαίρεση κάθε διαδικαστικής ενέργειας προπαρασκευαστικής πλειστηριασμού, χωρίς όμως να επικαλείται διενέργεια πλειστηριασμού, ο οποίος έχει προγραμματισθεί εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης από τον οφειλέτη».

➤ **ΜΠρΘεσ 1446/2023 (ΤΝΠ QUALEX):**

- Υποβλήθηκε αίτηση προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης βάσει των ά. 731, 732 και 692 ΚΠολΔ, με την οποία ζητήθηκε η αναστολή της αναγκαστικής εκτέλεσης.
- Προβλήθηκε ως λόγος ότι η αίτηση εξωδικαστικού μηχανισμού είχε υποβληθεί οριστικά από τις 13.12.2021 και μετά την πάροδο οκτώ μηνών δεν είχαν ακόμη ανακτηθεί όλα τα αναγκαία στοιχεία, προκειμένου η αίτηση να τύχει επεξεργασίας.

Αναστολή μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης [4]

➤ **ΜΕΦΑΘ 4607/2022 (ΤΝΠ QUALEX):**

- Υποβλήθηκε αίτηση αναστολής του ά. 937 ΚΠολΔ, κατόπιν άσκησης έφεσης προς εξαφάνιση απόφασης που είχε απορρίψει την ανακοπή προς ακύρωση της έκθεσης αναγκαστικής κατάσχεσης.
- Ο πλειστηριασμός είχε οριστεί να διενεργηθεί στις 14.9.2022, ενώ η αίτηση εξωδικαστικού μηχανισμού κρίθηκε ότι είχε υποβληθεί στις 23.12.2021.
- Μέχρι τις 13.4.2022, η αντίδικος δεν είχε δηλώσει τη συμμετοχή της στη διαδικασία του εξωδικαστικού μηχανισμού, ενώ μέχρι την ημερομηνία συζήτησης της αίτησης αναστολής δεν είχε απαντήσει επί της πρότασης ρύθμισης των οφειλών.

«Στην προκειμένη περίπτωση επισπεύδεται από την καθ' ης αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του αιτούντος, όπως προελέχθη, για οφειλές του για τις οποίες ζητείται η ρύθμιση με την ως άνω υποβληθείσα αίτηση ενώ από κανένα στοιχείο δεν πιθανολογείται ότι έχει κοινοποιηθεί προς αυτόν (αιτούντα) απόφαση μη υποβολής πρότασης συμφωνίας αναδιάρθρωσης ή ότι έχει καθ' οιονδήποτε τρόπο απορριφθεί η αίτησή του. Σε κάθε περίπτωση παρίσταται πρόωρη η εκ μέρους της καθής επίσπευση σε βάρος του αιτούντος πλειστηριασμού του ακινήτου του καθ' ό χρόνο οι διάδικοι βρίσκονται σε διαπραγματεύσεις για τη ρύθμιση της οφειλής του, χωρίς μέχρι σήμερα να έχει καταστεί σαφές αν αυτή (η καθ' ης) έχει αποδεχθεί ή όχι την από 25.7.2022 πρόταση που έχει υποβάλλει ο αίτών για τη ρύθμιση των οφειλών του προς αυτήν στο πλαίσιο της αίτησης του για την υπαγωγή του στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών του ν. 4738/2020».

Αναστολή μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης [5]

➤ **ΜΠρΑθ 7529/2022 (αδημ.):**

- Υποβλήθηκε αίτηση προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης βάσει των ά. 731, 732 και 692 ΚΠολΔ, με την οποία ζητήθηκε η αναστολή της αναγκαστικής εκτέλεσης.
- Ο πλειστηριασμός είχε οριστεί να διενεργηθεί στις 16.11.2022, ενώ η αίτηση εξωδικαστικού μηχανισμού κρίθηκε ότι είχε υποβληθεί στις 12 και 13.8.2022.

➤ **ΜΕφίωαν 157/2022 (ΤΝΠ QUALEX):**

- Υποβλήθηκε αίτηση αναστολής του ά. 937 ΚΠολΔ μέχρι την έκδοση απόφασης επί της έφεσης.
- Είχε υποβληθεί αίτηση εξωδικαστικού μηχανισμού από τις 7.3.2022 και παρά το γεγονός ότι είχαν παρέλθει δύο μήνες από την οριστική υποβολή η αίτηση δεν είχε ακόμη τύχει επεξεργασίας, ενώ ο πλειστηριασμός είχε οριστεί για τις 8.6.2022.
- *«Με την από 10.1.2022 επιταγή προς πληρωμή επισπεύδεται σε βάρος των αιτούντων αναγκαστική εκτέλεση για το ποσό των 208.083,85 ευρώ πλέον τόκων και εξόδων και ακολούθως με την/4.4.2022 έκθεση αναγκαστικής κατάσχεσης επιβλήθηκε κατάσχεση σε ακίνητο ιδιοκτησίας τους, ορισθέντος του πλειστηριασμού στις 16.11.2022 ενώπιον της συμβολαιογράφου Αθηνών Βασιλικής Βαλσαμίδου. Αμφότεροι έχουν υποβάλει αίτηση στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της ειδικής γραμματείας διαχείρισης ιδιωτικού χρέους περί υπαγωγής τους στις διατάξεις του εξωδικαστικού μηχανισμού του νόμου 4738/2022 με ημερομηνία οριστικής υποβολής 13 και 12.8.2022 αντίστοιχα. Συνεπώς συντρέχουν στο πρόσωπό τους οι προϋποθέσεις αναστολής καθώς πιθανολογείται ότι είναι επιλέξιμοι, ήτοι ότι μπορούν να υπαχθούν στην εξωδικαστική ρύθμιση οφειλών, αφού αν επιτευχθεί εν τέλει η υπογραφή σύμβασης αναδιάρθρωσης οφειλών εξαρτάται από τις εκατέρωθεν προτάσεις αιτούντων και πιστωτών».*

Αναστολή μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης [6]

- Η αναστολή του ά. 18 του ν. 4738/2020 καταλαμβάνει, πέραν του οφειλέτη, και τα πρόσωπα που ευθύνονται εις ολόκληρον με αυτόν (Ε. 2065/2022).
 - Δεν συνεπάγεται την αναστολή της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου που έχει επιβάλει το Δημόσιο/ΦΚΑ για οφειλές των οποίων ζητείται η ρύθμιση, ακόμη και ως προς τυχόν μελλοντικές απαιτήσεις που αποτελούν αντικείμενο της κατάσχεσης, εφόσον η εν λόγω κατάσχεση έχει επιβληθεί πριν από την υποβολή της αίτησης.
 - Κατά τη διάρκεια της αναστολής του άρθρου 18 του ν. 4738/2020, οι οφειλές έναντι του Δημοσίου/ΦΚΑ των οποίων ζητείται η ρύθμιση δεν τελούν σε αναστολή είσπραξης, αλλά είναι ληξιπρόθεσμες, και, συνεπώς, δεν χορηγείται στον οφειλέτη φορολογική/ασφαλιστική ενημερότητα.
 - Ομοίως δεν εμποδίζεται από την αναστολή ο συμψηφισμός των προς ρύθμιση απαιτήσεων με τυχόν ανταπαίτηση του οφειλέτη.
-

Αποτελέσματα αναστολής vs Αποτελέσματα ρύθμισης

Ενέργεια	Αναστολή ά. 18	Σύμβαση αναδιάρθρωσης οφειλών
Κατάσχεση εις χείρας τρίτων	Αδυναμία επιβολής νέας κατάσχεσης. Οι κατασχέσεις που έχουν επιβληθεί εξακολουθούν να ισχύουν και να καταλαμβάνουν και μελλοντικές απαιτήσεις	Αδυναμία επιβολής κατάσχεσης. Εξαιρετικά αναφορικά με τις κατασχέσεις που έχει επιβάλει το Δημόσιο είναι δυνατή η αδρανοποίησή τους (δεν καταλαμβάνουν μελλοντικές απαιτήσεις) (ά. 23, α, iii)
Φορολογική/ασφαλιστική ενημερότητα	Δεν χορηγείται (δεν ισοδυναμεί με αναστολή είσπραξης)	Χορηγείται (θεωρείται ρύθμιση τμηματικής καταβολής) (ά. 23, δ και ε)
Συμψηφισμός	Επιτρέπεται	Επιτρέπεται
Αδικήματα μη καταβολής χρεών/μη καταβολής εισφορών	Αναστολή	Αναστολή- Εξαιρετικά για το αδίκημα της μη καταβολής ασφαλιστικών εισφορών ισχύουν και οι διατάξεις του ν. 4997/2022.

Διαμεσολάβηση

- Η διαδικασία της διαμεσολάβησης στο πλαίσιο του εξωδικαστικού μηχανισμού τροποποιήθηκε με τον ν. 5024/2023.
 - Βάσει της προηγούμενης διατύπωσης του ά. 15 του ν. 4738/2020, ο οφειλέτης μπορούσε να καταθέσει αίτημα υποβολής σε διαμεσολάβηση εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από τη λήψη της πρότασης, ήτοι εντός της προθεσμίας που καθορίζεται για την αποδοχή ή την απόρριψη της πρότασης από οφειλέτη.
 - Σε περίπτωση, λοιπόν, απόρριψης της αίτησης από τους χρηματοδοτικούς φορείς δεν νοείτο προσφυγή στη διαδικασία της διαμεσολάβησης από τον οφειλέτη.
 - Μετά τις τροποποιήσεις που επέφερε ο ν. 5024/2023, ο οφειλέτης μπορεί να καταθέσει αίτημα υποβολής σε διαμεσολάβηση, στις περιπτώσεις **περαίωσης της διαδικασίας ως άκαρπης – δηλ. σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης από τους χρηματοδοτικούς φορείς – και κατάρτισης διμερούς σύμβασης αναδιάρθρωσης οφειλών.**
 - Σκοπός της τροποποίησης είναι, αφού ο οφειλέτης θα έχει προχωρήσει στη ρύθμιση των οφειλών του έναντι Δημοσίου και ΦΚΑ, να επανέλθει στις διαπραγματεύσεις με τους πιστωτές του – χρηματοδοτικούς φορείς.
-

Διαμεσολάβηση [2]

- Την αίτησή του ο οφειλέτης μπορεί να υποβάλει εντός 10 ημερολογιακών ημερών από την περαίωση της διαδικασίας (διμερούς σύμβασης αναδιάρθρωσης οφειλών) → άρα εντός 10 ημερών από την καταβολή της πρώτης δόσης της ρύθμισης, οπότε θεωρείται κατά το ά. 5 παρ. 3 της ΚΥΑ 66468 ΕΞ 2021 ότι έχει συναφθεί η σύμβαση αναδιάρθρωσης οφειλών.
 - Το αίτημα πρέπει να γίνει δεκτό από την πλειοψηφία των χρηματοδοτικών φορέων. Στην πράξη ανοίγει στην πλατφόρμα νέα καρτέλα με όνομα «Διαδικασία Διαμεσολάβησης», όπου ο οφειλέτης μπορεί να υποβάλει το αίτημά του και να βλέπει τα αποτελέσματα της σχετικής ψηφοφορίας των χρηματοδοτικών φορέων.
 - Σε περίπτωση που εντός 60 ημερών από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος δεν επιτευχθεί η υπογραφή συμφωνίας αναδιάρθρωσης μεταξύ των πιστωτών και του οφειλέτη, τότε η διαδικασία θεωρείται λήξασα.
-

Ιδίως ως προς το ποινικό μητρώο

- Στο ά. 12 του ν. 4738/2020 ορίζεται ότι ο οφειλέτης παρέχει άδεια για κοινοποίηση και επεξεργασία από τους συμμετέχοντες πιστωτές αντιγράφου ποινικού μητρώου δικαστικής χρήσης.
- Η διασύνδεση της Υπηρεσίας Ποινικού Μητρώου με το πληροφοριακό σύστημα ΓΓΧΤΔΙΧ αποφασίστηκε με την υπ' αριθμ. 42900 ΕΞ 2023 Υ.Α..
- Ωστόσο μέχρι σήμερα δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί η αυτόματη ηλεκτρονική διασύνδεση.
- Εξακολουθεί ο αιτών να βαρύνεται με την υποχρέωση ανάρτησης στην πλατφόρμα του εξωδικαστικού μηχανισμού αντιγράφου ποινικού μητρώου γενικής χρήσης.
- Ειδικότερα ως προς το ποινικό μητρώο γενικής χρήσης ισχύουν τα ακόλουθα:

Στο αντίγραφο γενικής χρήσης καταχωρίζεται το περιεχόμενο όλων των δελτίων ποινικού μητρώου, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, εκτός από εκείνα:

α) που αναγράφουν χρηματική ποινή ή παροχή κοινωφελούς εργασίας ή ποινή φυλάκισης έως έξι μήνες, μετά την πάροδο τριών ετών,

β) που αναγράφουν ποινή φυλάκισης πέραν των έξι μηνών ή ποινή περιορισμού σε ψυχιατρικό κατάστημα, μετά την πάροδο οκτώ ετών,

γ) που αναγράφουν κάθειρξη, μετά την πάροδο είκοσι ετών.

Οι προθεσμίες της προηγούμενης παραγράφου αρχίζουν από την απότιση της ποινής. Αν επήλθε μεταγενέστερη καταδίκη για πλημμέλημα ή κακούργημα, οι προθεσμίες αυτές αρχίζουν από την απότιση της νέας ποινής.

Η ποινή θεωρείται ότι αποτίθηκε και όταν: α) μετατράπηκε σε χρηματική, από την ημέρα καταβολής του ποσού της μετατροπής, β) χαρίστηκε, από την έκδοση του οικείου προεδρικού διατάγματος, γ) χορηγήθηκε απόλυση, από την επιτυχή πάροδο του χρόνου δοκιμασίας.

Παράδειγμα υπολογισμού ικανότητας αποπληρωμής

- ✓ Νομικό Πρόσωπο με οφειλές ποσού 230.000,00 € έναντι του Δημοσίου και 100.000,00 € έναντι των Φ.Κ.Α., το οποίο δεν έχει κινητή ή ακίνητη περιουσία, έχει καταθέσεις σε τραπεζικά ιδρύματα 5.000 €, έχει υποβάλει οριστικά αίτηση υπαγωγής στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών. Το ΝΠ είχε κύκλο εργασιών για το τελευταίο έτος 500.000,00 €, το EBITDA ανήλθε σε ποσό 100.000,00 ευρώ, τα κέρδη του σε ποσό 65.000 ευρώ, ενώ πλήρωσε φόρο 4.500,00 ευρώ.
- ✓ Εφόσον το ΝΠ δεν έχει κινητή ή ακίνητη περιουσία, το ελάχιστο ποσό ανάκτησης θα προκύψει μόνον από τις υφιστάμενες καταθέσεις που ανέρχονται στο ποσό των 5.000,00 €, από τις οποίες θα ληφθεί υπόψη ποσοστό 95%.
- ✓ Σε επόμενο, λοιπόν, στάδιο πρέπει να υπολογιστεί η ικανότητα αποπληρωμής του ΝΠ βάσει των φορολογικών του στοιχείων.
- ✓ Για το πρώτο έτος της ρύθμισης ο υπολογισμός θα γίνει βάσει των φορολογικών στοιχείων του τελευταίου έτους.
- ✓ Για το δεύτερο έως τέταρτο έτος της ρύθμισης ο υπολογισμός θα γίνει βάσει της μέσης τιμής των δύο υψηλότερων ΚΠΑ της ΜΔΑΧΟ βάσει των φορολογικών στοιχείων των 3 τελευταίων ετών σε ποσοστό 65%.
- ✓ Για το πέμπτο και τα επόμενα έτη της ρύθμισης ο υπολογισμός θα γίνει βάσει της μέσης τιμής των δύο υψηλότερων ΚΠΑ της ΜΔΑΧΟ βάσει των φορολογικών στοιχείων των 3 τελευταίων ετών.

Με την πρόσφατη υπ' αριθμ. 77522 ΚΥΑ εισήχθη ένα τεκμήριο ως προς το διαθέσιμο ετήσιο εισόδημα του νομικού προσώπου. Ειδικότερα, προβλέφθηκε ότι: «Σε περίπτωση που το ανωτέρω ποσό (ενν. το ποσό που προκύπτει από τα κέρδη/ζημίες του νομικού προσώπου με τις αντίστοιχες αναπροσαρμογές) είναι μικρότερο του ποσοστού 10% επί του κύκλου εργασιών, τότε το διαθέσιμο ετήσιο εισόδημα αναπροσαρμόζεται στο εν λόγω ποσοστό».

Εισόδημα

- Εισόδημα = Κέρδος ΝΠ – φόρος
- Εισόδημα = $65.000 - 4.500 = 60.500,00 \text{ €}$

Καταθέσεις

- Καταθέσεις = $\max(\text{τρέχον υπόλοιπο, μέσο υπόλοιπο τελευταίων 12 μηνών})$
- Καταθέσεις = $5.000,00 \text{ €}$

Κεφάλαιο κίνησης

- *(Η πρόβλεψη περί αφαίρεσης κεφαλαίου κίνησης 9% καταργήθηκε)*

Ταμειακά διαθέσιμα

- Ταμειακά διαθέσιμα = Καταθέσεις
- Ταμειακά διαθέσιμα = $5.000 * 95\% = 4.750$

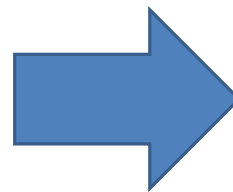
Ταμειακά διαθέσιμα και ΑΡΣ

- Ταμειακά διαθέσιμα και άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία = Ταμειακά διαθέσιμα + ΚΠΑ ΑΡΣ
- Ταμειακά διαθέσιμα και άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία = $4.750,00 + 0 = -5.000,00 \text{ €}$

ΜΔΑΧΟ

- ΜΔΑΧΟ = Εισόδημα + ΚΠΑ ταμειακών διαθεσίμων + ΑΡΣ
- ΜΔΑΧΟ = $60.500 + 4.750 = 65.250,00 \text{ €}$

Ετήσια
ικανότητα
αποπληρωμής:
65.250,00 €

70% προς το
Δημόσιο →
 $65.250 \times 70\% =$
45.675,00 €

30% προς
τον ΕΦΚΑ →
 $65.250 \times 30\% =$
19.575,00 €

**Συνεπώς θα ληφθεί η προκύπτουσα ως άνω ικανότητα αποπληρωμής,
εκτός αν προκύπτει υψηλότερη βάσει της δήλωσης του οφειλέτη*

Η επιπλέον διαγραφή έως 28%της ΚΥΑ υπ' αριθμ. 13243 ΕΞ 2024

- Η ΚΥΑ 77697 ΕΞ 2021 προέβλεπε στο ά. 7.12 2 ότι: «Εάν το «ελάχιστο ποσό ανάκτησης οφειλής», που προέκυψε βάσει της κατανομής της αξίας ρευστοποίησης, είναι για τις οφειλές που καλύπτονται ολικώς ή μερικώς από ειδικά προνόμια, μικρότερο του «ελάχιστου ποσού ανάκτησης οφειλής» βάσει ειδικών προνομίων συν το «ελάχιστο ποσοστό ανάκτησης οφειλών χρηματοδοτικών φορέων» επί του ποσού συνολικής οφειλής, μείον το «ελάχιστο ποσό ανάκτησης οφειλής» βάσει ειδικών προνομίων, τότε το «ελάχιστο ποσό ανάκτησης οφειλής» **αναπροσαρμόζεται στο «ελάχιστο ποσό ανάκτησης οφειλών χρηματοδοτικών φορέων», επί της διαφοράς του «ποσού συνολικής οφειλής» μείον του «ελάχιστου ποσού ανάκτησης οφειλής» βάσει ειδικών προνομίων**».
- Με την ΚΥΑ 13243 ΕΞ 2024 καταργήθηκε η ως άνω διάταξη της ΚΥΑ 77697 ΕΞ 2021, ενώ περαιτέρω στο παράρτημα προβλέπεται ότι: «Εάν το ποσοστό ανάκτησης εξασφαλισμένης απαίτησης υπερβαίνει το 20% της οφειλής, **τότε το ποσοστό ανάκτησης επί του τυχόν ανεξασφάλιστου τμήματος αυτής ορίζεται σε 0%**, με την επιφύλαξη τυχόν ποσών ανάκτησης που προκύπτουν από άλλα περιουσιακά στοιχεία και εισοδήματα του οφειλέτη».
- Εκείνο που διαφοροποιείται μετά την ΚΤΑ 13243 ΕΞ 2024 είναι ότι το υπολογιστικό εργαλείο δεν υπολογίζει πλέον ποσοστό ανάκτησης επί του ανεξασφάλιστου τμήματος, ενώ στο παρελθόν υπολόγιζε ένα επιπλέον ποσοστό 20% επί της διαφοράς του ποσού συνολικής οφειλής μείον του ελάχιστου ποσοστού ανάκτησης οφειλής βάσει ειδικών προνομίων.

Η επιπλέον διαγραφή έως 28%της ΚΥΑ υπ' αριθμ. 13243 ΕΞ 2024 [2]

- Συνεπώς: Μέχρι την ΚΥΑ 13243 ΕΞ 2024 ίσχυε για τις οφειλές που εξασφαλιζονταν με ειδικό προνόμιο ο τύπος:

ΕΠΑ οφειλής \geq ΕΠΑ ειδικών προνομίων + 20% * (Ποσό συνολικής οφειλής – ΕΠΑ ειδικών προνομίων)

- Μετά την ΚΥΑ 13243 ΕΞ 2024 καταργείται το επιπλέον ποσοστό 20% επί της διαφοράς (Ποσού συνολικής οφειλής – ΕΠΑ ειδικών προνομίων) και ως εκ τούτου μειώνεται η ανακτήσιμη οφειλή. Ισχύει δηλαδή πλέον για τις οφειλές που εξασφαλιζονται με ειδικό προνόμιο ότι:

ΕΠΑ οφειλής \geq ΕΠΑ ειδικών προνομίων

Η επιπλέον διαγραφή έως 28%της ΚΥΑ υπ' αριθμ. 13243 ΕΞ 2024 [2]

- Έστω ότι η συνολική οφειλή προς χρηματοδοτικό φορέα είναι 100.000,00 € και ο φορέας αυτός έχει εγγράψει προσημείωση σε ακίνητο του οφειλέτη αξίας 100.000,00 €. Βάσει των κανόνων του ΚΠολΔ, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο οφειλέτης έχει και οφειλές προς δημόσιους φορείς και προς ανέγγυους πιστωτές, ο ως χρηματοδοτικός φορέας θα καταταγεί στο 65% του πλειστηριάσματος.
- **Σύμφωνα με το υπολογιστικό εργαλείο πριν την ΚΥΑ 13243:**

Πιστωτής	Ποσοστό ανάκτησης	Ποσό ανάκτησης
Χρηματοδοτικός φορέας	$65\% * (100.000) + 20\% (100.000 - 65.000)$	$65.000 + 7.000 = 72.000 \text{ €}$

- **Σύμφωνα με το υπολογιστικό εργαλείο μετά την ΚΥΑ 13243:**

Πιστωτής	Ποσοστό ανάκτησης	Ποσό ανάκτησης
Χρηματοδοτικός φορέας	$65\% * (100.000)$	65.000 €

*Ποσοστό ωφέλειας περίπου 10%. Όσο μικρότερη είναι αξία της εξασφάλισης, τόσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό της ωφέλειας.

***Εξυγίανση
(ά. 31-64)***

Τα στάδια της διαδικασίας εξυγίανσης

Μέσω της εξυγίανσης οι επιχειρήσεις, καθώς και τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα (δηλαδή ελεύθεροι επαγγελματίες – επιτηδευματίες) έχουν τη δυνατότητα να ρυθμίσουν όλες τις οφειλές τους προς όλους τους πιστωτές (π.χ. δημόσιο, ασφαλιστικά ταμεία, τράπεζες, διαχειριστές δανείων, προμηθευτές, εργαζόμενοι).

Τα βήματα που προβλέπονται στη διαδικασία της εξυγίανσης οφειλών επιχειρήσεων είναι τα εξής:

- 1. Επιλογή Εμπειρογνώμονα από τον οφειλέτη και μέσω της Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας Εξυγίανσης Οφειλών Επιχειρήσεων της ΓΧΤΔΙΧ:** σε αυτό το στάδιο, επιλέγεται ένας εξειδικευμένος οικονομικός επιστήμονας, που θα προβεί σε οικονομική ανάλυση της επιχείρησης. Οι Εμπειρογνώμονες είναι καταγεγραμμένοι σε ειδικό Μητρώο Εμπειρογνομόνων Αναδιάρθρωσης Οφειλών. Από τις 15.2.2021 έχει συσταθεί το εν λόγω Μητρώο, στο οποίο μπορούν να εγγράφονται φυσικά και νομικά πρόσωπα που κατέχουν εξειδικευμένη χρηματοοικονομική εμπειρία σε αναδιρθρώσεις οφειλών, συμπεριλαμβανομένων των οικονομολόγων, λογιστών – φοροτεχνικών Α΄ τάξης και ορκωτών ελεγκτών.
- 2. Κατάρτιση Χρηματοοικονομικής Έκθεσης και Σχεδίου Συμφωνίας Αναδιάρθρωσης Οφειλών από Εμπειρογνώμονα:** η συγκεκριμένη έκθεση θα πρέπει να συμμορφώνεται με τη νομοθεσία (ΥΑ 26400 ΕΞ 2021/ΦΕΚ 865/Β΄/5-3-2021) και να περιέχει, μεταξύ άλλων, το προφίλ του οφειλέτη, την υφιστάμενη οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, τις οφειλές του οφειλέτη ανά κατηγορία πιστωτή, την επισκόπηση επιχειρηματικού σχεδίου, την οικονομική ανάλυση βιωσιμότητας, τη διενέργεια ελέγχων – εξακριβώσεων, τις εναλλακτικές λύσεις ρύθμισης των οφειλών της επιχείρησης και τις βασικές αρχές προτεινόμενης συμφωνίας εξυγίανσης.
- 3. Αξιολόγηση των παραδοτέων του Εμπειρογνώμονα και ψήφιση του Σχεδίου Συμφωνίας Εξυγίανσης από τους πιστωτές:** οι πιστωτές αξιολογούν τα παραδοτέα του Εμπειρογνώμονα και ψηφίζουν υπέρ ή κατά του Σχεδίου Συμφωνίας Εξυγίανσης. Σε αυτό το στάδιο διενεργούνται και οι διαπραγματεύσεις μεταξύ οφειλέτη και πιστωτών, με σκοπό την εύρεση μιας κοινά αποδεκτής λύσης ρύθμισης οφειλών, με την πλειοψηφία των πιστωτών. Οι πιστωτές δύνανται να ψηφίζουν ηλεκτρονικά, μέσω της Πλατφόρμας Εξυγίανσης Οφειλών Επιχειρήσεων και με την ολοκλήρωση της ψηφοφορίας, η πλατφόρμα παράγει βεβαίωση αποτελεσμάτων.
- 4. Υποβολή αίτησης εξυγίανσης στο δικαστήριο και δημοσίευση περίληψης αίτησης στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας.**
- 5. Επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης οφειλών από το δικαστή και δημοσίευση δικαστικής απόφασης στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας από τον οφειλέτη.** Μέσω της δικαστικής απόφασης επιβάλλεται η συμφωνία εξυγίανσης οφειλών σε όλους τους πιστωτές (δηλ. ακόμη και σε αυτούς που δεν συμφώνησαν κατά την ανωτέρω ψηφοφορία).

Βασικά σημεία της διαδικασίας

- Διεύρυνση υποκειμενικού πεδίου εφαρμογής → *ο ασκών επιχειρηματική δραστηριότητα* (άρα όχι αποκλειστικά οι έχοντες την εμπορική ιδιότητα).
- Ομαδοποίηση πιστωτών σε δύο κατηγορίες: ειδικά προνόμια/λοιποί πιστωτές. Άρα οι ανέγγυοι εντάσσονται στην ίδια κατηγορία με τους γενικώς προνομιούχους (Δημόσιο, ΦΚΑ κτλ.).
- Άρθρο 34 παρ. 1 → Συμφωνία Εξυγίανσης για να επικυρωθεί πρέπει να παρασχεθεί συναίνεση από τον οφειλέτη και από πιστωτές του που εκπροσωπούν αφενός περισσότερο από το **πενήντα τοις εκατό (50%) των απαιτήσεων που έχουν ειδικό προνόμιο** και αφετέρου περισσότερο από το **πενήντα τοις εκατό (50%) των λοιπών απαιτήσεων**, σε κάθε περίπτωση *όσων θίγονται από τη συμφωνία εξυγίανσης*.
- Ά. 34 παρ. 3 → Τα ποσοστά της παρ. 1 υπολογίζονται **με βάση κατάσταση πιστωτών που επισυνάπτεται στη συμφωνία εξυγίανσης** με ημερομηνία όχι προγενέστερη των 3 ημερολογιακών μηνών από την υποβολή της συμφωνίας στο δικαστήριο. Στην κατάσταση των πιστωτών συμπεριλαμβάνονται όλοι οι πιστωτές, ανεξαρτήτως γενικών ή ειδικών προνομίων, οι απαιτήσεις των οποίων υπήρχαν κατά την ημερομηνία του προηγούμενου εδαφίου, έστω και αν δεν είναι ληξιπρόθεσμες.

Βασικά σημεία της διαδικασίας [2]

- Για τη σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης απαιτείται πλέον του 50% κάθε κατηγορίας πιστωτών. Άρα δεν απαιτείται το 60% (του συνόλου των θιγόμενων πιστωτών) όπως βάσει προγενέστερου δικαίου.
 - Δυνατότητα επικύρωσης ακόμη και χωρίς την έγκριση των ανέγγυων/γενικώς προνομιούχων στο πλαίσιο της διακατηγοριακής παράκαμψης (βλ. ά. 54 παρ. 2 του ν. 4738/2020, όπου απαιτείται όμως πλειοψηφία του 60% του συνόλου των θιγόμενων απαιτήσεων).
 - Τεκμήριο συναίνεσης Δημοσίου/ΦΚΑ υπό προϋποθέσεις (βλ. ά. 37 παρ. 2 του ν. 4738/2020). Θεωρείται ότι το Δημόσιο/ΦΚΑ ψηφίζουν θετικά.
 - Διεύρυνση φορολογικών και λοιπών διοικητικών διευκολύνσεων (βλ. ά. 170 και 171).
 - Όλες οι αιτήσεις επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης, καθώς και οι αποφάσεις επικύρωσης δημοσιεύονται σε δημόσιο ηλεκτρονικό μητρώο (ΗΜΦ), με σκοπό τη δημοσιοποίηση πληροφοριών προς το ευρύ ενδιαφερόμενο κοινό.
-

Ο Εμπειρογνώμονας

- Κομβικός στη διαδικασία της εξυγίανσης είναι ο ρόλος του Εμπειρογνώμονα.
- Σε πολλές περιπτώσεις, οι δικαστικές αποφάσεις παραπέμπουν ως προς την πλήρωση των προϋποθέσεων στην έκθεσή του.
- Οι βασικές πτυχές του έργου του προκύπτουν από το ά. 48 του ν. 4738/2020 και την ΚΥΑ 26400 ΕΞ 2021.
- Το άρθρο 48 παρ. 1 προβλέπει τα εξής ως προς τις υποχρεώσεις του Εμπειρογνώμονα:
«Στην έκθεση του εμπειρογνώμονα που συνοδεύει την αίτηση επικύρωσης της παρ. 1 του άρθρου 46 πρέπει να εκτίθεται η γνώμη του ως προς τη συνδρομή των προϋποθέσεων επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης, ειδικότερα των παρ. 1 ή 2 του άρθρου 54 και των περ. α', β' και δ' της παρ. 3 του ιδίου άρθρου. Στην έκθεση του προηγούμενου εδαφίου περιλαμβάνεται επίσης βεβαίωση του εμπειρογνώμονα για την ακρίβεια και εγκυρότητα της κατάστασης των πιστωτών που συνοδεύει τη συμφωνία εξυγίανσης, με ειδική μνεία των ενέγγυων πιστωτών και επισυνάπτεται κατάλογος των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη».

Ο Εμπειρογνώμονας [2]

➤ Συνεπώς, ο Εμπειρογνώμονας:

1. Πιστοποιεί ότι η συμφωνία εξυγίανσης έχει υπογραφεί από τις αναγκαίες πλειοψηφίες είτε κατά το ά. 34 παρ. 1 είτε κατά το ά. 54 παρ. 2.
 2. Βεβαιώνει την ακρίβεια και την εγκυρότητα της κατάστασης των πιστωτών.
 3. Βεβαιώνει ότι η συμφωνία διαμορφώνει εύλογη προοπτική εξασφάλισης της βιωσιμότητας της επιχείρησης.
 4. Βεβαιώνει ότι πληρούται η αρχή της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών.
 5. Βεβαιώνει ότι πληρούται η αρχή της ισότιμης μεταχείρισης των πιστωτών που βρίσκονται στην ίδια θέση, τεκμηριώνοντας τυχόν επιτρεπόμενες αποκλίσεις από αυτή.
 6. Επισυνάπτει στην αίτηση κατάλογο των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη.
-

Ο Εμπειρογνώμονας [3]

- Προς εκπλήρωση των ως άνω έργων του, ο Εμπειρογνώμονας αναλαμβάνει,μ μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες υποχρεώσεις:
1. Επισκοπεί το επιχειρηματικό σχέδιο του οφειλέτη (ά. 8 της ΚΥΑ 26400/2021).
 2. Για τη βεβαίωση της ακρίβειας και της εγκυρότητας της κατάστασης των πιστωτών → α) επιβεβαιώνει τα υπόλοιπα των πιστωτών (ά. 4 της ΚΥΑ 26400/2021) β) προχωρά σε επαλήθευση των ειδικών προνομίων (ά. 5 της ΚΥΑ 26400/2021) και γ) σε κατάταξη των απαιτήσεων των πιστωτών (ά. 6 της ΚΥΑ 26400/2021).
- ❖ Το έργο αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό διότι η κατάσταση αυτή θα χρησιμοποιηθεί για τον έλεγχο της απαιτούμενης πλειοψηφίας και της ορθής κατάταξης των απαιτήσεων ως προς την τήρηση της αρχής της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών.
3. Προβαίνει στην άσκηση βίαιης ρευστοποίησης σε περίπτωση πτώχευσης (ά. 9 της ΚΥΑ 26400/2021).
-

Ο Εμπειρογνώμονας [4]

- Για την άσκηση βίαιης ρευστοποίησης ισχύουν οι ακόλουθες παραδοχές:
 - ❖ Μέγιστη απαιτούμενη διάρκεια για τη ρευστοποίηση σε καθεστώς πτώχευσης 5 έτη.
 - ❖ Οι αξίες προσδιορίζονται σε όρους καθαρής παρούσας αξίας.
 - ❖ Τα έξοδα που θα απαιτηθούν ορίζονται σε ποσοστό έως 5% της ρευστοποίησης αξίας.
 - Προσδιορίζεται η εμπορική αξία και η αξία βίαιης ρευστοποίησης των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη.
 - **Ως προς τα ακίνητα (αξία βίαιης ρευστοποίησης):**
 - ✓ Έκθεση πιστοποιημένου εκτιμητή ακινήτων του Υπουργείου Οικονομικών εντός τριών μηνών από την κατάθεση της αίτησης εξυγίανσης.
 - ✓ Άλλως, φορολογητέα αξία για τον υπολογισμό του ΕΝΦΙΑ.
-

Ο Εμπειρογνώμονας [5]

➤ Ως προς τα κινητά:

- ✓ Κινητά που σχετίζονται με την επιχειρηματική δραστηριότητα → η αξία βίαιης ρευστοποίησης, όπως προσδιορίζεται με βάση τους λογιστικούς κανόνες και τους κανόνες επιμέτρησης.
 - ✓ Κινητά που δεν σχετίζονται με την επιχειρηματική δραστηριότητα και είναι μεγάλης αξίας (άνω των 10.000,00 €) → η αξία που προκύπτει από έκθεση εξειδικευμένου εκτιμητή, άλλως η αξία που προσκομίζει ο οφειλέτης.
 - ✓ Κινητά που δεν σχετίζονται με την επιχειρηματική δραστηριότητα και είναι μικρής αξίας (κάτω των 10.000,00 €) → η αξία που προκύπτει από στοιχεία που προσκομίζει ο οφειλέτης.
- Στο σενάριο βίαιης ρευστοποίησης ο οφειλέτης διακόπτει άμεσα τη λειτουργική του δραστηριότητα και αρχίζει η διαδικασία εκποίησης των στοιχείων του ενεργητικού → Ο Εμπειρογνώμονας εφαρμόζει περαιτέρω συντελεστές απομείωσης.
-

Ο Εμπειρογνώμονας [4]

4. Επισκοπεί την προτεινόμενη συμφωνία εξυγίανσης (ά. 10 της ΚΥΑ 26400/2021).
 5. Υπολογίζει το βαθμό ικανοποίησης κάθε πιστωτή συγκριτικά στην περίπτωση της πτώχευσης και της συμφωνίας εξυγίανσης (ά. 11 της ΚΥΑ 26400/2021).
 - ❖ Είναι δυνατή η σύμπραξη δικηγόρου ή συμβολαιογράφου που θα βεβαιώνει την ορθότητα της εφαρμογής των κανόνων κατάταξης.
 - ❖ Χρησιμοποιείται ως προεξοφλητικό επιτόκιο το μέσο σταθμικό κόστος χρηματοδότησης του οφειλέτη, όπως αυτό προκύπτει από την προτεινόμενη συμφωνία εξυγίανσης.
 6. Εκφράζει την γνώμη του:
 - Επί των επιπτώσεων στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.
 - Επί των λόγων αδυναμίας πληρωμής.
 - Επί της ακρίβειας και εγκυρότητας της κατάστασης πιστωτών.
 - Επί της ανάγκης ένταξης του οφειλέτη σε διαδικασία εξυγίανσης.
-

Ο Εμπειρογνώμονας [5]

- Επί της πλήρους εφαρμογής της σχετικής Ευρωπαϊκής νομοθεσίας.
 - Επί της πλήρωσης των κριτηρίων ένταξης του οφειλέτη στη διαδικασία εξυγίανσης (συναίνεση πιστωτών).
 - Επί του αν η συμφωνία συνάπτεται με τη συναίνεση του οφειλέτη ή μόνο από τους πιστωτές.
 - Επί του αν πληρούνται οι αρχές της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών και της ισότιμης μεταχείρισης αυτών.
 - Επί της πιθανολόγησης διαμόρφωσης εύλογης προοπτικής βιωσιμότητας μέσω της συμφωνίας.
- ❖ Αν στη συμφωνία εξυγίανσης προβλέπεται περιορισμός ή διαγραφή μη βεβαιωμένων απαιτήσεων Δημόσιων Φορέων, απαιτείται ρητή και διακριτή επισήμανση υπό μορφή πρόβλεψης, με εκτίμηση της δυνατότητας αποπληρωμής με βάση τις προβλεπόμενες ταμειακές ροές του οφειλέτη.
-

Συμμετοχή Δημοσίου και ΦΚΑ σε Συμφωνία Εξυγίανσης

• Βλ. Εγκύκλιο e-ΕΦΚΑ 33/2021: «Για την παροχή της εν λόγω συναίνεσης ωστόσο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις περί συναγόμενης συναίνεσης των φορέων του Δημοσίου της παραγράφου 2 του άρθρου 37. Συμπερασματικά, η δικαστική επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης που ρυθμίζει οφειλές προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης συνεπάγεται τον περιορισμό της ευθύνης συνυπόχρεων για τις ανωτέρω οφειλές προσώπων, μόνο εφόσον στη συμφωνία συμμετέχει ο Φορέας ως συμβαλλόμενο μέρος δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 37 του νόμου και έχει περιληφθεί σε αυτή σχετικός όρος ή εάν η αίτηση επικύρωσης συμφωνίας έχει υποβληθεί από κοινού τόσο από το φορέα της υπό εξυγίανση επιχείρησης, όσο και από τα συνυπόχρεα σε αυτόν πρόσωπα αναφορικά με τις οφειλές της επιχείρησης και έχει γίνει δεκτή από το δικαστήριο ως προς όλους τους αιτούντες».

• ΑΑΔΕ - Ε 2217/2021: «Όπως προαναφέρθηκε, για την παροχή συναίνεσης από το Δημόσιο, ως πιστωτή, σε συμφωνία εξυγίανσης, απαιτείται κατά το νόμο απόφαση του Διοικητή Α.Α.Δ.Ε., η οποία εκδίδεται κατόπιν αίτησης-πρότασης του οφειλέτη, εισήγησης της αρμόδιας για την είσπραξη Διεύθυνσης και γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (περ. α' της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 3808/2009 σε συνδυασμό με το άρθρο 13 του ν. 4013/2011 και το στ. α' της παρ. 1 του άρθρου 265 του ν. 4738/2020 καθώς και τις περ. β' και ε' της παρ. 2 του άρθρου 1 της ΚΥΑ Υπουργού και Υφυπουργού Οικονομικών Δ6Α 1015213 ΕΞ2013/28.1.2013, Β' 130, σε συνδυασμό με τα άρθρα 2 και 14 ν. 4389/2016 - Α' 94)».

Δυνατότητες ρύθμισης οφειλών μέσω εξυγίανσης

- ✓ Στο πλαίσιο της διαδικασίας εξυγίανσης δεν τίθεται ανώτατο όριο ως προς τον αριθμό των δόσεων για τη ρύθμιση των οφειλών των δημόσιων φορέων και λοιπών πιστωτών.
- ✓ Χαρακτηριστική είναι εν προκειμένω η κρίση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Σύρου στην υπ' αριθμ. **2/2018 απόφασή** του, με την οποία ρυθμίστηκε η αποπληρωμή των οφειλών έναντι του Ελληνικού Δημοσίου σε **280 ισόποσες, άτοκες μηνιαίες δόσεις**.
- ✓ Άλλωστε μεγάλος αριθμός δόσεων έχει επανειλημμένα γίνει δεκτός από την νομολογία, όπως ενδεικτικά: 140 δόσεις (ΠΠρΑθ 288-9/2015), 152 δόσεις (ΕφΠειρ 569/2014), 156 δόσεις (ΕφΘεσ 2156/2015), 240 δόσεις (ΠΠρΑθ 109/2018), 250 δόσεις (ΠΠρΑθ 8/2017), 268 δόσεις (ΠΠρΑθ 688/2014)».
- ✓ Πέραν δε της δυνατότητας μακροπρόθεσμης ρύθμισης, έχει κριθεί ότι μπορεί να συμφωνηθεί και **η άτοκη ρύθμιση των οφειλών του Δημοσίου και του e-ΕΦΚΑ**, υπό τον όρο πάντοτε ότι δεν παραβιάζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των πιστωτών που βρίσκονται στην ίδια θέση. (βλ. λ.χ. **ΕΦΑΘ 5177/2017**, με την οποία ρυθμίστηκε η αποπληρωμή των οφειλών προς Δημόσιο και ασφαλιστικούς φορείς σε 180 άτοκες μηνιαίες δόσεις, ενώ η διαφοροποίηση σε σχέση με την έντοκη αποπληρωμή των οφειλών προς χρηματοδοτικούς φορείς **δικαιολογήθηκε λόγω της εμπράγματης εξασφάλισης των τελευταίων και της εξακολούθησης χρηματοδότησης προς την εταιρεία**).

Μεταχείριση των οφειλών από φορολογικούς ελέγχους

- ✓ Είναι πιθανό, παράλληλα με τη συμφωνία εξυγίανσης, να διενεργείται και έλεγχος από Δημόσιο Φορέα, τα αποτελέσματα του οποίου κατά την υπογραφή της συμφωνίας δεν είναι ακόμη γνωστά. Επίσης, είναι πιθανό μετά την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης να ακολουθήσει φορολογικός έλεγχος για χρήσεις που προηγούνταν της ημερομηνίας επικύρωσης της συμφωνίας.
- ✓ **Ως προς την προβληματική αυτή, έχει κριθεί από τα δικαστήρια ότι είναι έγκυρος όρος στη συμφωνία εξυγίανσης που προβλέπει διαγραφή οφειλών που θα προκύψουν από φορολογικούς ελέγχους στο πλαίσιο της ανάγκης διασφάλισης της βιωσιμότητας της επιχείρησης μέσω της εξυγίανσης.**
- ✓ Χαρακτηριστική εν προκειμένω είναι η απόφαση υπ' αριθμ. 581/2021 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών, η οποία έκρινε ότι: «Όσον αφορά οφειλές, που ενδεχομένως προκύψουν, καταλογισθούν ή βεβαιωθούν στην αιτούσα εταιρεία από παρελθόντες, τρέχοντες ή και μελλοντικούς φορολογικούς ελέγχους μέχρι την ημερομηνία υπογραφής του ιδιωτικού συμφωνητικού μεταβίβασης της επιχείρησης δεν καταλογίζονται και δεν μεταφέρονται στη νέα εταιρεία ούτε αναλαμβάνονται απ' αυτήν, αλλά θα αποτελούν υποχρέωση της αιτούσας εταιρείας, η οποία λόγω μη ύπαρξης ενεργητικού θα διαγραφεί κατά ποσοστό 100% [...]. **Ο όρος αυτός κρίνεται εύλογος και αναγκαίος στο πλαίσιο της βιωσιμότητας της νέας εταιρείας, καθώς για τη σύνταξη του επιχειρηματικού της σχεδίου και την κάλυψη απασών των αναγκών της θα πρέπει να αναλαμβάνονται απ' αυτήν υποχρεώσεις συγκεκριμένες και εμφανείς και όχι αμφίβολες**».
- ✓ Στο ίδιο μήκος κύματος και η απόφαση υπ' αριθμ. 5756/2020 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, η οποία έκρινε ότι: «Εξάλλου, οι όροι της υπό επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης με τους οποίους προβλέπεται ότι οι υποχρεώσεις της αιτούσας που τυχόν προκύψουν από τρέχοντες ή μελλοντικούς φορολογικούς ελέγχους ή ελέγχους ασφαλιστικών φορέων (πάντοτε υπό την προϋπόθεση ότι οι σχετικές απαιτήσεις θα έχουν γεννηθεί έως την έκδοση της απόφασης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης), **δεν θα μεταφερθούν στη νέα εταιρεία, αλλά θα διαγραφούν πλήρως και ολοσχερώς (κατά ποσοστό 100%), κρίνεται εύλογος και αναγκαίος στο πλαίσιο διασφάλισης της βιωσιμότητας της νέας εταιρείας**».

Οι απαιτήσεις των αφανών πιστωτών

- Καταρχάς, ως αφανείς πιστωτές ορίζονται οι πιστωτές, η απαίτηση των οποίων υπήρχε μεν πριν από την υπογραφή της συμφωνίας εξυγίανσης και τη συζήτηση της αίτησης επικύρωσης ενώπιον του δικαστηρίου, αλλά δεν φαινόταν στα βιβλία της επιχείρησης ή τα λοιπά έγγραφα που τέθηκαν υπόψη του δικαστηρίου, είτε εκ παραδρομής είτε επειδή επρόκειτο για αμφισβητούμενη απαίτηση.
- Ενδεικτικά, ως προς τους αφανείς πιστωτές, η ως άνω αναφερθείσα υπ' αριθμ. 581/2021 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών έκρινε έγκυρο όρο της συμφωνίας εξυγίανσης που προέβλεπε: *«Απαιτήσεις τυχόν αφανών πιστωτών της αιτούσας εταιρείας, οι οποίες είχαν ήδη γεννηθεί στις 31.3.2020 ή επρόκειτο να γεννηθούν κατά την ενδιάμεση περίοδο, αλλά δεν εμφανίζονται στα βιβλία της, θα παραμείνουν ως υποχρέωση της αιτούσας, αλλά, δοθέντος ότι δεν θα απομείνει ενεργητικό στην αιτούσα, θα διαγραφούν κατά ποσοστό 100%».*
- Άλλες αποφάσεις έχουν κρίνει, πάντως, ότι οι απαιτήσεις των αφανών πιστωτών πρέπει να έχουν την ίδια αντιμετώπιση (λ.χ. ίδιο ποσοστό διαγραφής, ίδια διάρκεια αποπληρωμής, ίδιο επιτόκιο) με τις απαιτήσεις μη αφανών πιστωτών με ίδια ιστορική και νομική αιτία.
- Πάντως όπως προβλέπεται και στην υπ' αριθμ. 26400 ΕΞ 2021 Κοινή Υπουργική Απόφαση σχετικά με το περιεχόμενο της Έκθεσης του Εμπειρογνώμονα: *«Σε περίπτωση που στη συμφωνία εξυγίανσης προβλέπεται περιορισμός ή διαγραφή απαιτήσεων του Δημοσίου και των Δημόσιων Φορέων, που δεν έχουν βεβαιωθεί κατά τον χρόνο υπογραφής της συμφωνίας και δεν εμφανίζονται στα βιβλία του οφειλέτη, απαιτείται να περιλαμβάνεται ρητή και διακριτή επισήμανση υπό τη μορφή πρόβλεψης, με εκτίμηση της δυνατότητας αποπληρωμής με βάση τις προβλεπόμενες ταμειακές ροές της επιχείρησης στο οικείο κεφάλαιο της έκθεσης του εμπειρογνώμονα».*

Είναι δυνατή η διαγραφή των χρεών προς το Δημόσιο στο πλαίσιο της συμφωνίας εξυγίανσης; Και αν, μπορεί να διαγραφεί και η βασική οφειλή ή μόνο τόκοι και πρόστιμα;

- Και με το νέο νόμο είναι εφικτή η διαγραφή των οφειλών προς το Δημόσιο. Μάλιστα όχι μόνο τόκων και προστίμων αλλά και της κύριας οφειλής.
- Βασική προϋπόθεση, ωστόσο, για το παραδεκτό της διαγραφής είναι να μην περιέλθει το Δημόσιο λόγω της εφαρμογής της συμφωνίας εξυγίανσης σε χειρότερη θέση ως προς τις βεβαιωμένες απαιτήσεις του κατά τον χρόνο υπογραφής της συμφωνίας, από τη θέση στην οποία θα περιερχόταν σε περίπτωση πτώχευσης («άσκηση βίαιης ρευστοποίησης σε περίπτωση πτώχευσης»). Δηλαδή λ.χ. αν έχουμε μια επιχείρηση με ένα ακίνητο προσημειωμένο αξίας 1 εκατομμυρίου ευρώ, και δεν οφείλει χρηματικά ποσά σε ασφαλιστικούς φορείς και εργαζομένους (υπόθεση χάριν ευκολίας του παραδείγματος), το Δημόσιο σε τυχόν πτώχευση θα λάβει εντός λ.χ. 5 ετών το 25% του πλειστηριάσματος (καθότι το μεγαλύτερο μέρος θα λάβει η προσημειούχος τράπεζα). Αν το πλειστηρίασμα ανέλθει στις αξίες βίαιης εκποίησης που είναι -20% λ.χ. μειωμένες από τις εμπορικές (μπορούμε να συνυπολογίσουμε και ένα ποσοστό απομείωσης για τα έξοδα εκτέλεσης έως 5%), τότε έχουμε $1.000.000€ * 80% = 800.000€ * 25% = 200.000€$. Το ποσό αυτό επειδή θα εισπραχθεί από το Δημόσιο λ.χ. σε 5 έτη (λόγω χρόνου που απαιτείται για την ολοκλήρωση της διαδικασίας), σε παρούσα αξία ανέρχεται στις 164,385€ (με ένα προεξοφλητικό επιτόκιο της τάξης π.χ. του 4% - χρησιμοποιείται ως προεξοφλητικό επιτόκιο το μέσο σταθμικό κόστος χρηματοδότησης του οφειλέτη, όπως αυτό προκύπτει από την προτεινόμενη συμφωνία εξυγίανσης). Επομένως θα πρέπει το Δημόσιο να λάβει με βάση τη συμφωνία εξυγίανσης σε παρούσα αξία παραπάνω από τις 164,385€ που θα λάμβανε σε περίπτωση πτώχευσης (αυτό μπορεί να ισοδυναμεί και με ρύθμιση π.χ. 10ετή σε ύψος συνολικών καταβολών στο τέλος της δεκαετίας ύψους 245.000 Ευρώ με ένα αντίστοιχο επιτόκιο 4% κοκ).

Είναι εφικτή η διαγραφή οφειλών και χωρίς τη συμφωνία του Δημοσίου;

- Ναι είναι. Εφόσον υπάρξουν οι παραπάνω πλειοψηφίες και υπογραφεί η συμφωνία εξυγίανσης, όλοι οι υπόλοιποι μη συναινούντες πιστωτές, συμπεριλαμβανομένου του Δημοσίου, αναγκαστικά ακολουθούν.
- Μάλιστα το Δημόσιο τεκμαίρεται ότι συμφωνεί στην εξυγίανση –ακόμα κι αν η συμφωνία με τους πλειοψηφούντες πιστωτές περιλαμβάνει διαγραφή βασικής οφειλής προς αυτό- εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες προβλεπόμενες στο νόμο προϋποθέσεις
- Τα τελευταία χρόνια πράγματι δημοσιεύτηκαν σειρά δικαστικών αποφάσεων που δέχτηκαν παρά την άρνηση του Δημοσίου, διαγραφή μεγάλου μέρους της οφειλής προς αυτό στο πλαίσιο αιτήσεων εξυγίανσης. Π.χ. στην υπ' αριθμ. 233/2019 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών είχαμε διαγραφή του 78,5% των απαιτήσεων του Δημοσίου (!). Επίσης στην υπ' αριθμ. 11/2020 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ρεθύμνου διεγράφη 60% της κύριας οφειλής και 100% των προσαυξήσεων, τόκων προστίμων και λοιπών επιβαρύνσεων με εξόφληση της υπολειπόμενης οφειλής σε 180 άτοκες ισόποσες μηνιαίες δόσεις.
- Μάλιστα τα δικαστήρια όταν αποφασίζουν τη διαγραφή οφειλής προς το Δημόσιο στηρίζουν τη θέση τους αυτή και στις κάτωθι σκέψεις: *«Με τον τρόπο δε αυτό, από τις ως άνω νομοθετικές επιλογές, καθίσταται σαφές, ότι ενόψει της κοινωνικοοικονομικής κρίσης τάσσεται ως πρόκριμα η βιωσιμότητα της επιχείρησης, και μπροστά στην πιθανότητα επιβίωσης αυτής, υποχωρούν απαιτήσεις του Ελληνικού Δημοσίου και των φορέων κοινωνικής ασφάλισης. Εξάλλου, η επίτευξη του στόχου της εξυγίανσης (δηλαδή η επιστροφή της επιχείρησης στην παραγωγική διαδικασία) θα έχει σαν αποτέλεσμα και τα μελλοντικά έσοδα τόσο του Ελληνικού Δημοσίου, όσο και των ασφαλιστικών ταμείων».*

Το ίδιο ισχύει και για οφειλές από παρακρατούμενους φόρους (ΦΠΑ, ΦΜΥ κτλ);

- Εδώ έχουμε μια διαφοροποίηση θέσεων μεταξύ των περισσότερων δικαστικών αποφάσεων και της Διοίκησης. Η τελευταία στην ΠΟΛ 1068/2013, που ίσχυε υπό τον προηγούμενο πτωχευτικό κώδικα, εξέθετε τα εξής: «Τέλος, ως προς τους παρακρατούμενους φόρους, πρέπει να επισημανθεί ότι κατά το μέρος που μια συμφωνία εξυγίανσης ρυθμίζει/περιορίζει οφειλές αυτής της κατηγορίας προσκρούει στις διατάξεις των άρθρων 99 επ. του ΠτΚ, διότι ρυθμίζει οφειλές που ανάγονται σε φορολογική υποχρέωση όχι της αιτούσας επιχείρησης αλλά τρίτων».
- Τα δικαστήρια ωστόσο κατά κύριο λόγο δέχονται τη δυνατότητα διαγραφής και των παρακρατούμενων φόρων με την εξής αναφορά: «Η υποχρέωση για παρακρατούμενους φόρους αποτελεί, πέραν του τρίτου, υποχρέωση και του οφειλέτη, καθώς οι οφειλές αυτές εντάσσονται νομοθετικά στον πίνακα κατάταξης κατά τις διαδικασίες της αναγκαστικής εκτέλεσης και της πτώχευσης» (ΠΠρΝαυπλίου 132/2020, ΤρΕφΔωδ 115/2019, ΠΠρΑθ 233/2019).
- Άλλωστε, επιχείρημα εξ αντιδιαστολής μπορεί να προκύψει και από τις διατάξεις για τον εξωδικαστικό μηχανισμό, όπου ο νομοθέτης έχει ρητά θέσει περιορισμούς ως προς τη δυνατότητα διαγραφών, ενώ έχει ρητά αποκλείσει τη δυνατότητα διαγραφής βασικής οφειλής από επιρριπτόμενους και παρακρατούμενους φόρους και από εισφορές.

Κατάθεση αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης

Συνοδεύεται υποχρεωτικά από:

- την υπογεγραμμένη συμφωνία εξυγίανσης,
- τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του οφειλέτη, εφόσον υπάρχουν, για την τελευταία χρήση, για την οποία είναι διαθέσιμες (αν προβλέπεται πρέπει να είναι δημοσιευμένες και εγκεκριμένες από γενική συνέλευση),
- την κατάσταση πιστωτών,
- Έκθεση εμπειρογνώμονα,
- Βεβαίωση χρεών προς το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, (που έχει εκδοθεί εντός μηνός).

Καταθέτει ο οφειλέτης ή συμβαλλόμενος πιστωτής στο αρμόδιο Πολυμελές Πρωτοδικείο

Η αίτηση επικύρωσης **περιλαμβάνει** το ελάχιστο εκ του νόμου περιεχόμενο (στοιχεία ενεργητικού – παθητικού τελευταίου τριμήνου, περιγραφή των θιγόμενων μερών, όροι σχεδίου εξυγίανσης, τεκμηρίωση προϋποθέσεων επικύρωσης, κλπ.).

Σε περίπτωση που η αίτηση υποβάλλεται μόνο από τους πιστωτές χωρίς την σύμπραξη του οφειλέτη τότε συνυποβάλλεται έκθεση εμπειρογνώμονα και όσα έγγραφα έχουν οι πιστωτές, αλλιώς τάσσεται στον οφειλέτη προθεσμία 1 μήνα για να τα προσκομίσει.

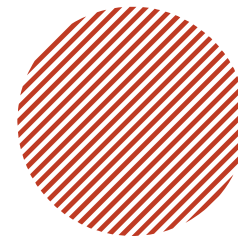

Κατάλογος ελέγχου για τις αιτήσεις επικύρωσης συμφωνιών εξυγίανσης, προσαρμοσμένος στις ανάγκες των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων υπάρχει διαθέσιμος στην ιστοσελίδα <https://www.ministryofjustice.gr/?p=6736> .

Από το Site της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα & Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους - <http://www.keyd.gov.gr/>

Σύγκριση ρυθμίσεων εξωδικαστικού μηχανισμού και εξυγίανσης

Ενέργεια	Εξωδικαστικός μηχανισμός	Εξυγίανση
Δυνατότητα διαγραφής βασικής οφειλής προς το Δημόσιο	Έως 75% πλην οφειλών από παρακρατούμενους/επιρριπτόμενους φόρους και εισφορές	Κατά τη συμφωνία υπό τον όρο τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών
Δυνατότητα διαγραφής βασικής οφειλής προς χρηματοδοτικούς φορείς	Έως 80%	Κατά τη συμφωνία υπό τον όρο τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών
Δυνατότητα διαγραφής μη βεβαιωμένων οφειλών	ΟΧΙ	Κατά τους όρους της συμφωνίας και εφόσον δεν καλύπτεται από την ικανότητα αποπληρωμής
Αποδεικτικό φορολογικής/ασφαλιστικής ενημερότητας	Θεωρείται ρύθμιση τμηματικής καταβολής – Γίνεται κανονικά παρακράτηση και συμψηφισμός υπό τους όρους του νόμου λ.χ. 12 ΚΦΔ	Ισχύει η πρόβλεψη της συμφωνίας εξυγίανσης (π.χ. μπορεί να προβλέπεται μικρότερο ή μηδενικό ποσοστό παρακράτησης)
Αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας κατά το στάδιο της αυτοδίκαιης αναστολής	Δεν χορηγείται (δεν θεωρείται αναστολή είσπραξης) – Επιτρέπεται συμψηφισμός	Χορηγείται χωρίς παρακράτηση για οφειλές που ρυθμίζονται με τη συμφωνία – Δεν επιτρέπει συμψηφισμός
Επιτόκιο	3% για δημόσιους φορείς, 3%/4% σταθερό για τρία χρόνια και μετά 2,5%/3%+Euribor για χρηματοδοτικούς φορείς	Κατά τη συμφωνία υπό τον όρο τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών
Τρόπος αποπληρωμής	Μηνιαίες δόσεις με δυνατότητα προκαταβολής αν έχει οριστεί πλειστηριασμός	Διαμορφώνεται ελεύθερα από τα μέρη
Χρόνος αποπληρωμής	Έως 240 δόσεις για δημόσιους φορείς, έως 420 , 240 ή 180 δόσεις ανάλογα με το αν πρόκειται για ΦΠ ή ΝΠ και εξασφαλισμένες ή μη οφειλές	Κατά τη συμφωνία υπό τον όρο τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών

***Πτώχευση και διαδικασία πτωχεύσεων
μικρού αντικειμένου
(ά. 75 επ.)***

Γενικά για την πτώχευση υπό τον ν. 4738/2020

- Επέκταση δυνατότητας πτώχευσης και σε φυσικά πρόσωπα χωρίς εμπορική ιδιότητα (βλ. ά. 76 του ν. 4738/2020).
 - Απλοποίηση της διαδικασίας της πτώχευσης, επιτάχυνση της ρευστοποίησης της πτωχευτικής περιουσίας και αποσύνδεσή της από τη διαδικασία επαλήθευσης απαιτήσεων (βλ. ά. 157, κατά το οποίο ο σύνδικος προβαίνει αμελλητί στη ρευστοποίηση του ενεργητικού της περιουσίας του οφειλέτη).
 - Δυνατότητα για ρευστοποίηση ολόκληρης της επιχείρησης ή λειτουργικών συνόλων της, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα από πιστωτές που συγκεντρώνουν τα αναγκαία ποσοστά επί των οφειλών του πτωχού.
 - Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί (μέσω e-auction) για τη διασφάλιση της μεγαλύτερης δυνατής διαφάνειας και δημοσιότητας, με στόχο την ταχύτερη δυνατή επιστροφή παραγωγικών μέσων σε παραγωγικές χρήσεις και την ανάκτηση απαιτήσεων από τους πιστωτές.
-

Γενικά για την πτώχευση υπό τον ν. 4738/2020 [2]

- **Εισαγωγή απλοποιημένης διαδικασίας πτώχευσης μικρού αντικειμένου (ά. 172 επ.).**
 - Πρόβλεψη **αυτοδίκαιης απαλλαγής των οφειλετών** μέσω της διαδικασίας της πτώχευσης με στόχο την παροχή της δυνατότητας στους επιχειρηματίες για ένα νέο επιχειρηματικό ξεκίνημα (“fresh start”) και την κοινωνική και οικονομική επανένταξη όλων των οφειλετών χωρίς το βάρος οφειλών στις οποίες αδυνατούν να αντεπεξέλθουν.
 - Δυνατότητα όλων των φυσικών προσώπων να απαλλαγούν από χρέη εντός τριετίας από την κήρυξη της πτώχευσης (ενώ, στην περίπτωση εισφοράς στη πτωχευτική περιουσία στοιχείων σημαντικής αξίας >100.000,00 €, όπως λ.χ. της κύριας κατοικίας τους, επέλευση της απαλλαγής μετά την πάροδο ενός έτους από την κήρυξη της πτώχευσης), αλλά και των εκπροσώπων των νομικών προσώπων.
 - Δυνατότητα άσκησης προσφυγής κατά της απαλλαγής από οποιοδήποτε πρόσωπο έχει έννομο συμφέρον για τους προβλεπόμενους στο ά. 193 παρ. 1 λόγους.
-

Αίτηση πτώχευσης μικρού αντικειμένου

- Υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του Ηλεκτρονικού Μητρώου Φερεγγυότητας (ΗΜΦ).

Αν ασκηθεί κύρια παρέμβαση (ά. 177 παρ. 2 επ.)

- Αντίγραφο της παρέμβασης κοινοποιείται εντός 10 εργάσιμων ημερών στους λοιπούς διαδίκους.
- Εντός 60 ημερών από τη δημοσιοποίηση της αίτησης στο ΗΜΦ οι διάδικοι καταθέτουν τις προτάσεις τους.
- Η προσθήκη κατατίθεται εντός 5 εργάσιμων ημερών από τις προτάσεις.
- Ορίζεται δικάσιμος της αίτησης και κατόπιν εκδίδεται η απόφαση.

Αν δεν ασκηθεί κύρια παρέμβαση (ά. 173)

- Η αίτηση γίνεται δεκτή με μόνη την παρέλευση του διαστήματος των 30 ημερών από τη δημοσιοποίηση.
- Το δικαστήριο κρίνει βάσει του ά. 178 αν θα κηρύξει την πτώχευση και (αν ναι) ορίζει εισηγητή και ορίζει ημέρα παύσης πληρωμών.

Αίτηση πτώχευσης μικρού αντικειμένου [2]

- Ανακοπές κατά του πίνακα πτωχευτικών πιστωμάτων και του πίνακα κατάταξης ασκούνται ενώπιον του εισηγητή που αποφάινεται με αιτιολογημένη διάταξη. Κατά της πράξης του εισηγητή επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον του δικαστηρίου εντός 10 ημερών.
- Οι αποφάσεις του πτωχευτικού δικαστηρίου υπόκεινται μόνο σε έφεση (ά. 187).
- Η απλοποιημένη διαδικασία πρέπει να έχει ολοκληρωθεί εντός έτους από την κήρυξή της (ά. 188).
- Δεν μπορεί να διαταχθεί εκποίηση της επιχείρησης του οφειλέτη ως συνόλου ή των επιμέρους λειτουργικών συνόλων αυτής (ά. 186).
- Δεν υφίσταται συνέλευση των πιστωτών ως όργανο της διαδικασίας (ά. 185).
- Εκποίηση πραγμάτων που υπόκεινται σε φθορά ή υποτίμηση της αξίας από τον σύνδικο χωρίς άδεια του εισηγητή (ά. 183).

Ένταξη εισοδήματος στην πτωχευτική περιουσία

- Στην πτωχευτική περιουσία ανήκει το μέρος του εισοδήματος, αφού αφαιρεθούν οι φόροι και οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, που υπερβαίνει το ποσό των ετήσιων εύλογων δαπανών διαβίωσης ή το δωδεκαπλάσιο του ακατασχέτου κατά την παρ. 2 του άρθρου 33 του ΚΕΔΕ, όποιο είναι υψηλότερο εκ των δύο.
- Ερμηνευτικό ζήτημα ανακύπτει ως προς το εάν η πρόταση *«όποιο είναι υψηλότερο εκ των δύο»* αναφέρεται στο *«μέρος του ετήσιου εισοδήματος»* ή προσδιορίζει τη φράση *«το ποσό των ετήσιων εύλογων δαπανών διαβίωσης ή το δωδεκαπλάσιο του ακατασχέτου κατά την παρ. 2 του άρθρου 33 του ΚΕΔΕ»*.
- Με την πρώτη εκδοχή αποδίδεται μεγαλύτερο ποσό στην πτωχευτική περιουσία (το επιπλέον του μικρότερου μεταξύ των δύο κριτηρίων), ενώ στη δεύτερη αποδίδεται μικρότερο ποσό (το επιπλέον του μεγαλύτερου μεταξύ των δύο κριτηρίων).
- Η νομολογία μέχρι σήμερα δεν έχει κρίνει ενιαία το ζήτημα. Έτσι:
 - Η **ΕιρΑθ 93/2024 (ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ)**, που έκρινε επί αίτησης συνδίκου για έγκριση σχεδίου περιοδικών πληρωμών, δέχθηκε ότι λαμβάνεται υπόψη και αφαιρείται από το εισόδημα το μεγαλύτερο ποσό μεταξύ εύλογων δαπανών διαβίωσης και ακατασχέτου και, επομένως, αποδίδεται μικρότερο ποσό στην πτωχευτική περιουσία.

Ένταξη εισοδήματος στην πτωχευτική περιουσία [2]

- Συγκεκριμένα, έκρινε ότι από το εισόδημα του οφειλέτη ύψους 17.544,03 € πρέπει να αφαιρεθεί το δωδεκαπλάσιο του ακατασχέτου, ήτοι 15.000,00 € και όχι οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης που ανέρχονταν σε ποσό 7.837,56 € και, συνεπώς, να αποδοθεί στην πτωχευτική περιουσία ποσό $(17.544,03 - 15.000,00) = 2.544,03$ €.
- Αντίθετα η **ΕιρΧαν 418/2023 (αδημ.)** που έκρινε επί του ζητήματος της επάρκειας της περιουσίας του οφειλέτη κατά τη διάταξη του ά. 178 (η οποία ταυτίζεται πλέον ως προς τη διατύπωση με εκείνη του ά. 92), έλαβε υπόψη της τις εύλογες δαπάνες διαβίωσης, παρά το γεγονός ότι ήταν μικρότερες του δωδεκαπλασίου του ακατασχέτου (τελικά έκρινε ότι το ποσό των 254,5 ευρώ δεν είναι επαρκές για την κάλυψη των εξόδων της ΠΔ).
- Αντίστοιχα και η **ΕιρΙλίου 6/2023 (ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ)** θεώρησε ως κρίσιμες τις εύλογες δαπάνες διαβίωσης στο πλαίσιο του ά. 92 του ν. 4738/2020, παρά το γεγονός ότι ήταν μικρότερες του δωδεκαπλασίου του ακατασχέτου.
- Ο Κομπολίτης στο σχετικό σύγγραμμά του υποστηρίζει ότι στην πτωχευτική περιουσία θα αποδοθεί το μεγαλύτερο ποσό που απομένει από την αφαίρεση από το εισόδημα του 12πλάσιου του ακατασχέτου ή των εύλογων δαπανών διαβίωσης.

Παράδειγμα

Παράδειγμα

Ο αιτών είναι παντρεμένος με ένα παιδί και έχει εισόδημα 14.000/έτος, ενώ η σύζυγός του έχει εισόδημα 24.000/έτος. Η πτωχευτική περιουσία θα περιλαμβάνει μέρος του εισοδήματος του αιτούντος οφειλέτη;

Υπολογισμός εύλογων δαπανών

Θα πρέπει σε ένα πρώτο στάδιο να καθοριστούν οι οικογενειακές εύλογες δαπάνες διαβίωσης και κατόπιν η συνεισφορά του οφειλέτη σε αυτές. Οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης για νοικοκυριό με ένα παιδί είναι 13.514,00 €, η συνεισφορά του αιτούντος σε αυτές θα υπολογιστεί ως εξής:

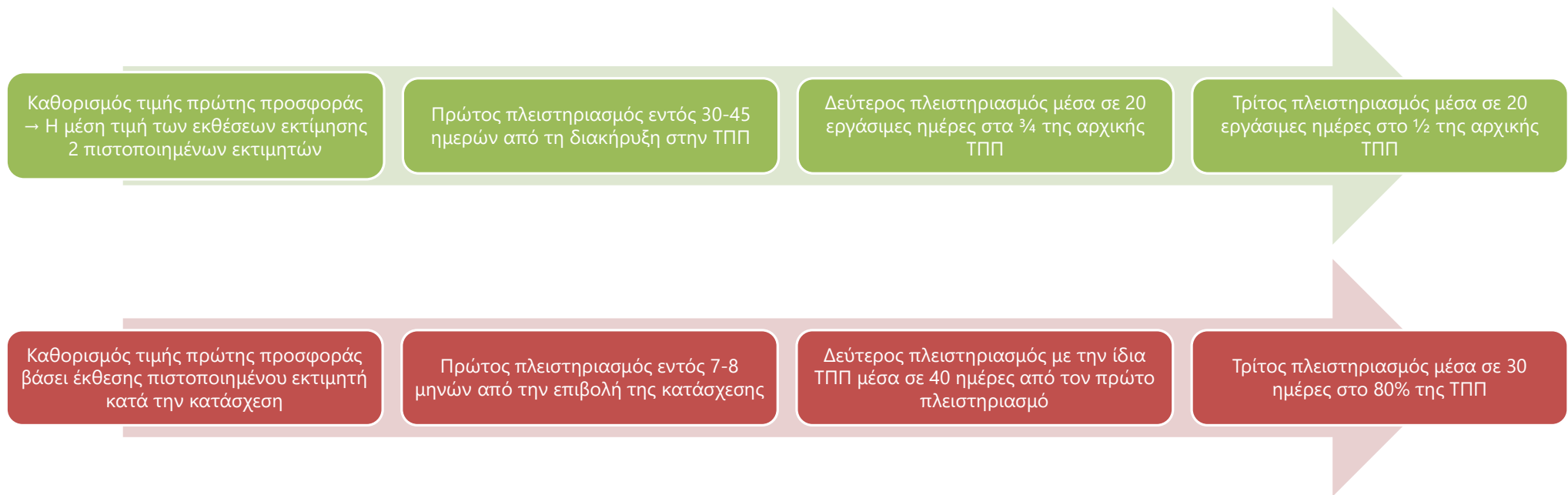
Εισόδημα αιτούντος/σύνολο οικογενειακού εισοδήματος →
 $14.000/42.000=33,3\%$ και συνεπώς:
 $13.514*33,3\%=4.500,16 \text{ €}$

Οι δύο απόψεις

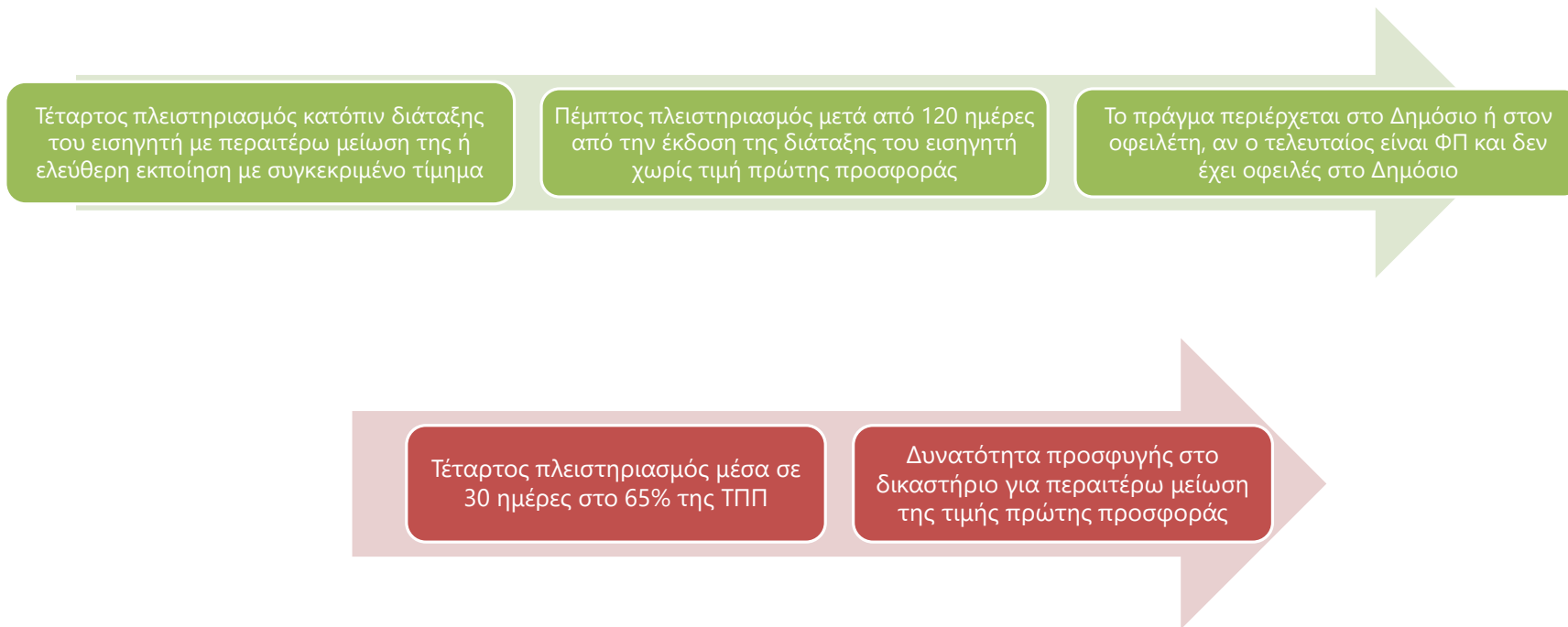
Κατά την πρώτη άποψη, στην πτωχευτική περιουσία θα αποδοθεί το μέρος του εισοδήματος στο βαθμό που υπερβαίνει το δωδεκαπλάσιο του ακατασχέτου, ήτοι $14.000-12*1.250=-1.000$, άρα δεν αποδοθεί κάποιο ποσό.

Κατά τη δεύτερη άποψη, θα πρέπει να αποδοθεί στην πτωχευτική περιουσία το μεγαλύτερο από τα ως άνω ποσό, ήτοι αυτό που απομένει από την αφαίρεση των ευλόγων δαπανών διαβίωσης, ήτοι: $14.000-4.500,16=9.499,84$ ετησίως.

Η διαδικασία ρευστοποίησης στην πτώχευση σε σύγκριση προς την αντίστοιχη διαδικασία του ΚΠολΔ

Η διαδικασία ρευστοποίησης στην πτώχευση σε σύγκριση προς την αντίστοιχη διαδικασία του ΚΠολΔ

Η απαλλαγή του οφειλέτη και η προσφυγή κατά αυτής

- Ο οφειλέτης απαλλάσσεται πλήρως από κάθε οφειλή προς τους πτωχευτικούς πιστωτές 36 μήνες από την ημέρα κήρυξης της πτώχευσης ή καταχώρισης του ονόματος στο μητρώο.
- Ιδίως στις περιπτώσεις του ά. 92 παρ. 3, όταν δηλαδή μετά από αίτηση του οφειλέτη το δικαστήριο διαπιστώσει ότι η πτωχευτική περιουσία περιλαμβάνει και την κύρια κατοικία του οφειλέτη ή/και άλλα περιουσιακά στοιχεία αξίας > 100.000,00 και > 10% των υποχρεώσεών του, ο οφειλέτης απαλλάσσεται στο 1 έτος.
- ≠ Δεν απαλλάσσεται εάν εντός του ως άνω χρονικού διαστήματος υποβληθεί προσφυγή από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον.
- **Επόμενη απαλλαγή δεν επέρχεται πριν την παρέλευση πενταετίας από προηγούμενη απαλλαγή του ίδιου οφειλέτη.**
- Σε περίπτωση πτώχευσης, ο εισηγητής, κατόπιν αίτησης του οφειλέτη και έκθεσης του συνδίκου, και εφόσον δεν εκκρεμεί προσφυγή, εκδίδει πράξη με την οποία διαπιστώνει την απαλλαγή του οφειλέτη.

Η απαλλαγή του οφειλέτη και η προσφυγή κατά αυτής [2]

- Έως σήμερα οι αποφάσεις που έχουν δημοσιευτεί επί προσφυγών κατά απαλλαγής είναι περιορισμένες. Ενδεικτικά:
- Στην περίπτωση της απόφασης **υπ' αριθμ. 18/2022 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Χίου**, ο προσφεύγων ΕΦΚΑ υποστήριξε με την προσφυγή του ο οφειλέτης δεν πληροί τις προϋποθέσεις απαλλαγής, καθώς, μετά τη δημιουργία των οφειλών του από αλληλέγγυα ευθύνη ως Διευθύνων Σύμβουλος σε Α.Ε., δραστηριοποιήθηκε στη συνέχεια μέσω άλλης Α.Ε. και δημιούργησε και πρόσθετες οφειλές έναντι του ασφαλιστικού οργανισμού. Ως προς τον ισχυρισμό αυτόν το δικαστήριο έκρινε ότι: *«τυγχάνει ομοίως απορριπτέος ως ουσιαστικά αβάσιμος, δεδομένου ότι μόνη η συμμετοχή του καθ' ου η προσφυγή στην εν λόγω ανώνυμη εταιρεία ουδόλως μπορεί να συνδεθεί με την πτώχευση της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «...», ούτε αποτελεί δόλια ενέργεια του καθ' ου, στην οποία οφείλεται η πτώχευση της τελευταίας».*
- Αντίστοιχα, η απόφαση **υπ' αριθμ. 395/2022 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών** έκρινε επί προσφυγής του ΕΦΚΑ, ο οποίος ζήτησε να αναγνωριστεί από το δικαστήριο ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της απαλλαγής, διότι ο οφειλέτης *«δεν έχει καταβάλει καμία προσπάθεια ρύθμισης των προαναφερόμενων ληξιπρόθεσμων και βεβαιωμένων οφειλών της τελευταίας, με συνέπεια να είναι υπαίτιος για το αδίκημα της μη καταβολής ασφαλιστικών εισφορών, γεγονός το οποίο στοιχειοθετεί την προβλεπόμενη στη διάταξη του άρθρου 195 παρ. 2 του Ν. 4738/2020 προϋπόθεση των δόλιων ενεργειών του φυσικού προσώπου – εκπροσώπου του πτωχού νομικού προσώπου».* Το δικαστήριο, ωστόσο, απέρριψε την προσφυγή, καθώς έκρινε ότι, αφενός, δεν αποδείχθηκε άσκηση ποινικής δίωξης για το ως άνω αδίκημα ούτε και ότι η πτώχευση οφειλόταν σε δόλιες ενέργειες του οφειλέτη.
- **Το Πολυμελές Πρωτοδικείο Ροδόπης με την υπ' αριθμ. 26/2023 απόφασή του** έκρινε ότι *«η οικονομική κατάσταση της επιχείρησης της καθ' ης κλονίστηκε σοβαρά λόγω της κρατούσας γενικής, οικονομικής και συνακόλουθα εμπορικής κρίσης που έπληξε και την αγορά της Κομοτηνής, αφού αυξήθηκαν τα λειτουργικά της έξοδα και υπερδιογκώθηκε ο δανεισμός της και τα χρέη προς τρίτους [...] Στην ίδια έκθεση αναφέρεται, επίσης, ότι η καθ' ης υπήρξε συνεργάσιμη σε όλα τα στάδια της πτωχευτικής διαδικασίας, ειδικότερα δε, επέδειξε τα εμπορικά της βιβλία, συνεργάστηκε στην καταγραφή και απογραφή της πτωχευτικής περιουσίας και παραστάθηκε σε όλες τις πτωχευτικές διαδικασίες».*

Απαλλαγή οφειλέτη vs Υποβολή αίτησης σε εξωδικαστικό μηχανισμό

Συγκριτικό στοιχείο	Απαλλαγή	Εξωδικαστικός μηχανισμός
Υπαγόμενα πρόσωπα	ΦΠ και ΦΠ-εκπρόσωποι ΝΠ που έχουν πτωχεύσει ή εγγραφεί στο ΗΜΦ	ΦΠ/ΝΠ
Ποινικά αδικήματα που αποκλείουν την προστασία/ένταξη	Κλοπή, απάτη, υπεξαίρεση, πλαστογραφία ή πτωχευτικά αδικήματα σε βαθμό κακουργήματος (η νομιμοποίηση εσόδων δεν εμποδίζει την απαλλαγή, ωστόσο η απαλλαγή δεν θα καταλαμβάνει οφειλές από το αδίκημα)	Φοροδιαφυγή , νομιμοποίηση εσόδων, υπεξαίρεση, εκβίαση, πλαστογραφία, δωροδοκία, δωροληψία, λαθρεμπορία, χρεοκοπία, απάτη σε βαθμό κακουργήματος (ιδίως για την απάτη αρκεί πλημμέλημα αν στρέφεται κατά του Δημοσίου ή ΦΚΑ)
Βαθμός ωριμότητας ποινικής διαδικασίας	Αρκεί εκκρεμής ποινική δίωξη	Απαιτείται αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση
Τρόπος προστασίας	Πλήρης απαλλαγή από οφειλές έναντι πτωχευτικών πιστωτών	Ρύθμιση οφειλής βάσει της ικανότητας αποπληρωμής του οφειλέτη